

ई ल वा डी

वासुदेव. राजयं, ६ रत्नलत.

કવે પદી

કપાદી

કલ્યાણી

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી વર્ણપ્રણાલિ વિભાગ]

અનુક્રમિક

૧૬૦૭૧

વર્ણિક

પુસ્તકના નામ - કલ્યાણી

વિષય - ૪ - ૧૧

ક

એકાદશી

માટે

કલ્યાણી

કલ્યાણી

ક

ફૂલ વાડી

કર્તા:

વાસુદેવ રામચંદ્ર શેલત

બી. એ. (ઓનર્સ.)

મૂલ્ય બાર આના.

(સર્વ હક્ક કૃતિની સ્વાધીન.)

વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
સામગ્રી કોમ્પોઝિટ સંગ્રહ
૧૬૦૭૧

મુદ્રક: મનોરલાલ દૂધાલાલ પટેલ.

મુદ્રણસ્થાન: બોરસદ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ; બોરસદ.

પ્રકાશક: વાસુદેવ રામચંદ્ર શેલત., બી. એ., (બોનર્સ.);

ર.બજાર કોર્ટ; બોરસદ.

આવૃત્તિ: પહેલી.

પ્રત: ૧૫૦૦.

સંવત ૧૯૮૭ શ્રાવણ; નાળિએરી પૂનમ; તા. ૨૮ : ઓગસ્ટ : ૧૯૩૧.

મારા પૂજ્ય પિતાશ્રીના
અનંત પ્રેમની
સ્મૃતિ રૂપે
આ પુસ્તક તેમના પવિત્ર
પાદપદ્મમાં
સમર્પે છું.

નિવેદન.

જર્જર કાવ્યસાહિત્યમાં કે સમાજજીવનમાં રાસ-સાહિત્યનું સ્થાન કેટલું ગૌરવવન્તુ છે તે નવેસરથી જણાવવાની હવે તો ભાગ્યેજ જરૂર હશે. સ્ત્રીજીવનની સર્વશ્રેષ્ઠ સૌભાગ્ય-

કળા સમા રાસ ગુર્જર રસિકાઓની મર્મભરી રસદષ્ટિના દ્યોતક છે. એના મહત્વ, ઉપયોગિતા વા જરૂરીયાત પરત્વે વિગતવાર મીમાંસા; વા આશ્ચર્ય નરસિંહ મહેતાથી વિસમીસદ્દીના પ્રારંભ સુધીના રાસ-સાહિત્ય અને રાસલેખકોની વિદ્વતાભરી ઐતિહાસિક સમાલોચના; વા તેની ઉત્પત્તિ અને પ્રાચીનતાનો વાર્તાવૃત્તાંત; વા રાસલંકારમાંથી ચલણી નાણાં જેવી પ્રચાર પામેલી કેટલીક શ્રવણમનોહર લલિત કાવ્ય-પદાવલીની વિગતવાર નેધ; અને તેના ઉત્તરોત્તર વિકાસક્રમ; આદિ બાબતોની યોગ્ય અને અધિકારી વિવેચકોએ અન્યત્ર વિસ્તારભરી અને પૂરતી ચર્ચા કરેલી હોવાથી અત્રે તેની પુનરુક્તિ અનાવશ્યક માનું છું.

‘ સખિ ! પડવે તે પૂરણુ બ્રહ્મ જે કાઠ જાણે રે, ’ ‘ રઘુપતિ રામ રહેમાં રહેજો રે, ’ ‘ મા ! તું પાવાની પટરાણી કે કાળી કાળકા રે લોલ, ’ ‘ બહાલો ! મારો વનમાં ચારે ગાય, વગાડે રૂઠી વાંસળી રે લોલ, ’ તથા ‘ ગોરમા ’ અને ‘ તુલસી વિવાહ ’ આદિ લલિત રાસ-પંક્તિઓનું રસપાન કરનાર ગુર્જરસુંદરીવૃંદ બાલ્યાવસ્થાથીજ સંગીત અને સંસ્કાર સોદામણું છે. તેમાં વધતાં જતાં કેળવણીનાં ઝરણાનું મિશ્રણ થતાં આ મનોદશાનો ક્રમે ક્રમે વિકાસ થયો અને સ્ત્રીજીવનની રસપિપાસા તીવ્ર થઈ. તે સતોષવા આ દિશામાં કેટલાંક સફળ અને પ્રશંસાપાત્ર પ્રયત્નો થયા છે તેમાં આ એક નમ્ર યત્નનું ઉમેરણુ, ખેશક, ક્ષાંતવ્ય ગણાશે.

સ્ત્રી જીવનમાં હમણાં અનુપમ હિમોજ્જ્વલરી ભરતી ચઢી રહી છે. ચેતન અને ઉદ્ધામ, પૈથ અને વીરતા, સત્ય અને શાંતિનાં અનંત વેગવંતા વહેણોએ આ યુગને સુવર્ણનો ખનાવ્યો છે. કલા અને રસપ્રીતિ અનેક માર્ગે પ્રગતિ માધી રહી છે. લોકગીત અને રાસ-સાહિત્યની વાંચના ઉત્કટ અને અનિવાર્ય ખની છે. શરદ અને વસંતના રાસોત્સવનાં પુનર્જીવન અને નવરાત્રીના ઉત્સવસમારંભો એ રસધેત્રી રસિકાઓની તીવ્ર રસપિપાસાના સૂચક છે.

જો સમીકરણના રૂપમાં કહીએ તો રાસ એટલે સંગીત વત્તા નૃત્ય. ઉભયે તીવ્ર આનંદભરી મનોદશાનાં મૂર્ત સ્વરૂપો છે. જીવનમાં આનંદની કાઠી કેટલી ઉંચી છે તે વિશે વિશેષ વિવેચનની શી જરૂર છે ? આનન્દં બ્રહ્મ ।

(૨)

જુદે જુદે પ્રસંગે લખાયેલાં મારાં કાવ્યોમાંથી કેટલાક રાસ વીણી કહાડી આ સંગ્રહમાં એકત્ર કર્યાં છે. આ સંગ્રહ અત્યાર પહેલાં ઘણોજ વહેણો પ્રકટ થવો જોઈતો હતો. પરંતુ કાર્યના વ્યાપને લીધે તેમ ખની શક્યું નથી. આમાં મોટા નાના ૪૬ રાસ સંગ્રહ્યા છે. તેમાંના ૨૦ રાસ તદ્દન અપ્રસિદ્ધ હોઈ અત્રે પ્રથમવારજ પ્રકટ થાય છે; તેમને અનુક્રમણિકામાં નિશાની મૂકી જુદા દર્શાવ્યા છે. ખાકીના રાસ વસંત, ગુણસુંદરી, સમાલોચક, ગુજરાત, શારદા તથા બુદ્ધિ-પ્રકાશ આદિ માસિકપત્રોમાં તથા હિંદુસ્થાન, મુંબઈ સમાચાર, ઉદય, તથા બે ઘડી મોજ આદિ પત્રોના વાર્ષિક દીપોત્સવી અંકોમાં તથા 'કાન્તમાલા' ના સ્મારક અંકમાં જુદે જુદે પ્રસંગે પ્રકટ થયા હતા. વિવિધ મનોવૃત્તિને રૂએ એવી જુદી જુદી ચાલોના રાસ, આ સંગ્રહમાં એકત્ર કરવા તરફ ખાસ લક્ષ આપ્યું છે અને પરિણામે આમાં ૨૭ જુદી જુદી ચાલો આવી શકી છે. કેટલીક વધુ ચાલોના રાસ આમાં ઉમેરવા વિચાર હતો પણ પુસ્તકનું કદ વધવાના ભયથી અન્ય ભાગમાં સ્થાન આપવા માટે તેમને છોડી દીધા છે.

આખાય પુસ્તકમાં જોડણી એકધારી રાખવા યતન કર્યો છે અને ગુજરાત વિદ્યાપીઠના ગુજરાતી જોડણી કોશ મુજબ જોડણી બનતા સુધી રાખી છે: છતાં દષ્ટિકોષથી જો કોઈ સ્થળે ભૂલ રહી જવા પામી હોય તો તે સુધારી વાંચવા વિવેકી વાંચકોને વિનંતી છે.

આ સંગ્રહમાંના રાસની અનેક ઉણપો મને અવિદિત નથી. છતાંય આમાંનાં કેટલાક રાસને કેટલીક બહેનોએ જાહેર પ્રસંગોએ ઉત્સવોમાં ગાઈ ગવરાવી મને પુષ્કળ પ્રોત્સાહન આપ્યું છે. એક બે બહેનોએ તો ઠેક દારેસલામ જેટલે દૂરથી આ સંગ્રહ પ્રકટ કરવા પત્રદ્વારા આગ્રહ કર્યો છે. આ સર્વેની માયાળુ મમતાવૃત્તિ બદલ આ સ્થળે તેમનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનવાની તક લઉં છું. ખરેખર, તેમના આવા પ્રોત્સાહન પ્રિવાય આ પુસ્તક કદાચ, પ્રકટ થયુંજ ન હોત.

ઉમરૈઠનિવાસી મારા મિત્ર શ્રી. અમૃતલાલ નાનકેશ્વર ભટ્ટ લાઇબ્રેરી વડોદરા, એઓશ્રીએ એમની મોટી સાહચરીનો મને છૂટથી ઉપયોગ કરવા દઇ પુષ્કળ આભારી કર્યો છે. એમની આવી મદદ સિવાય આ સંગ્રહમાં અનેક ભૂલો રહી જવા પામી હોત. મુંબાઈ-નિવાસી મારા જાળરનેહી શ્રી. ચીમનલાલ કેશવલાલ શાહ ખી એ., એલ. એલ. ખી., એડવોકેટ., એમણે મને વારંવાર ઉત્તેજન આપી લખવા પ્રેર્યો છે તથા અનેક પ્રસંગોએ સલાહ આપી મિત્રધર્મ જાળવ્યો છે એમનો, અને કાળજીપૂર્વક ટુંક સુધારવા પરત્વે મદદ કરનાર મારા મિત્ર શ્રી. નંદશંકર મણીસંકર વ્યાસ ખી. એ. તથા શ્રી. પૂનમચંદ ગીરધરલાલ મીસ્ત્રી ખી. એ. એમનો ધણોજ ઝાણી છું. બોરસદ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસના માલીક શ્રી. મનોરભાઈ પૂલાલાઈ પટેલે કાર્યનું ઘણું દયાળુ હોવા છતાં ચીવટ અને કાળજીપૂર્વક તથા ઉતાવળથી આ પુસ્તક છાપી આપ્યા બદલ તેમને પણ ધન્યવાદ થતો છે.

(૩)

વસંત એટલે નવજીવન, ઉદ્ધાસ, પ્રેરણા આનંદ એ ઋતુમાં કામળા કુંપળો ફૂલી લીલોછમ પદ્મવસ્ત્રિ હર્ષ અને ઉત્સવધેલી નાચે. નવપલ્લવિત હરિઆળી ટીશીઓથી ફાલોફૂલી ઘટાભરી વદ્ધીકુંળે મંજરીના વાદા સંગે. મધુભોગી મદમસ્ત અલ્પિગણુમાળા પરિણુય મંગળ નાઇ લગ્નસરા ઉજવે. રસદેવી શી રાજહંસીઓ અને કોકિલ-ઓની લલિત કલ્પેલકેલિ દિવ્ય સંદેશા પાય અને નવચેતન બહ-લાવે. મધુમકરંદી પુષ્પપુંજશોભી ફૂલવાડીયો ફેરમ ફેરે અને માનવ જીવન આનંદોર્મિથી ફૂલે. ‘ઋતુઓમાં કુસુમાકર છું,’ એમ સાક્ષાત શ્રીશમુખે નારાયણસ્વરૂપે સ્વીકારાયલો, પ્રભુની પ્રત્યક્ષ પ્રભુતારૂપ વસંતાવતર હમણાં સાહિત્યમાં પ્રકટપણે પમરી રહ્યો છે. એની કુંકુમપત્રલીઓના પડવા ગુર્જર સ્ત્રીજીવનમાં સ્પષ્ટ સંલગાય છે. રસસોહામણો એ વસંતાવતાર તમાગા જીવનમાં ઉદ્ધાસ, નવજીવન. આનંદ અને રસકોડ પમરાવો એવી શુભેચ્છા સાથે ઓ રાસ-રસિયાઓ ! તમને આ ‘ફૂલવાડીમાં’ સ્વેચ્છાએ બિહાર કરવા આગ્રહભર્યું નિમંત્રણ કંઈ છું; કોડશયો એમાં લલે વિહરે !

દેવશયની એકાદશી; વિક્રમાર્ક

૧૯૮૭;

તા. ૨૫ : જુલાઈ : ૧૯૩૧;

સપ્ત-જન્મકોટ; એરસદ.

વાસુદેવ રામચંદ્ર શેલત.

અનુક્રમણિકા.

ક્રમાંક.	કાવ્ય.	પૃષ્ઠ.
૧	આવો, આવોની, રંગધેલાં રસિકડાં !	૧
૨	રનેહીડાં ! રંગે રમે.	૩
૩	રંગધેલી.	૬
૪	દિલરંગી દૂધ.	૮
૫	એ અવસરમાં.	૧૦
૬	પૂનમ.	૧૩
૭	ખળેવ.	૧૫
◆ ૮	અલખેલડી.	૧૯
૯	વળામણાં	૨૧
◆ ૧૦	આનંદ ઉભરે.	૨૩
૧૧	આધા રહોની.	૨૫
૧૨	સન્માન	૨૬
◆ ૧૩	ગોકુળ આવળે રે.	૨૮
◆ ૧૪	રસ પી લ્યો.	૩૧
◆ ૧૫	ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં.	૩૩
◆ ૧૬	સોહાગણુની સાસરી.	૩૫
૧૭	અંતર-આંખડી.	૩૮
૧૮	ગુર્જરીને ચોક.	૪૦
૧૯	સર્જનનાં સૌભાગ્ય.	૪૩
◆ ૨૦	રંગરસિયાં રે.	૪૫
◆ ૨૧	રસદેવી વાદળીને.	૪૭
૨૨	વિદાય-બાકુળ.	૪૯
૨૩	રસિયાજીને આમંત્રણ.	૫૨
◆ ૨૪	મહીડાં વેચાંતી.	૫૪

૨૫	વસંત વધામણી.	૫૫
૨૬	નાવ ડોલે.	૫૬
૨૭	વેણુનાદ.	૬૦
૨૮	નવજીવન.	૬૨
૨૯	માનસના હંસલાને.	૬૪
૩૦	મજરો.	૬૬
૩૧	સંદેશ.	૬૮
૩૨	આનંદ ભરતી.	૭૦
૩૩	બહાલાજીના દેશમાં.	૭૨
૩૪	રસગંગાને તીરે.	૭૩
૩૫	ફિક્કો ફરે	૭૫
૩૬	વર્ષાની વીજળીને.	૭૭
૩૭	એ દિનનાં સ્મરણો....	૭૯
૩૮	હૈયાના તાપ.	૮૨
૩૯	નિમંત્રણ.	૮૪
૪૦	અબોલા.	૮૬
૪૧	પ્રભુ-લલિત.	૮૭
૪૨	રંગપંચમી.	૮૯
૪૩	આવજે, મારે છેતર.	૯૧
૪૪	ઝહેલેરાં વળજે.	૯૨
૪૫	વસમી વેળાયે.	૯૪
૪૬	જય જય.	૯૬

◆ નિશાનીવાળાં કાવ્યો અંગ્રે પ્રથમવારજ પ્રસિદ્ધ થયાં છે.

१५०७१

ईलवाडी

આવો, આવોની, રંગધેણાં રસિકડાં !

(પાત્રવડો મારો મ્હેલો, મોહનજી !, —એ આપ.)

૫

આવો, આવોની, રંગધેણાં રસિકડાં !

આવો, પીવાને રસ પ્યારા રે લોલઃ
પ્રેમે ભરી છે ફૂલવાડી, રસિકડાં !

લ્યો, લ્યો, પીયોની મધુ-ધારા રે લોલ.

હીરાને હેમ નથી મોંઘાં, રસિકડાં !

બહાલાં ! ન રત્ન રઢિઆળાં રે લોલઃ
ઉરના ઉલ્લાસ રંગધેરી, રસિકડાં !

ચરણે ધરું છું કાવ્ય-માળા રે લોલ.

તડકાને છાંયડાઓ આવે, રસિકડાં !

ઉતરે અધોર મેઘ કાળા રે લોલઃ
ચમકે જ્યાં આશ-વીજ આઘી, રસિકડાં !

મીઠા ત્યાં ઉરના ઉછાળા રે લોલ.

કઠવી મીઠાગ પી પી થાક્યાં, રસિકડાં !

થાક્યાં પી પી મૃગમાયા રે લોલઃ
જિંદગીની ધોમધખી વાટે, રસિકડાં !

શીંગી છે સ્નેહકેરી છાયા રે લોલ.

પ્રેમનાં પીયૂષ પાન પોચી, રસિકડાં !

ફાલી ફૂલી છે પ્રાણુવેલી રે લોલઃ
માંધેરી મંજરીઓ એની, રસિકડાં !

મીઠી સુવાસ રહી રેલી રે લોલ.

હૈયાની કુંજ છૂપી કોકિલા, રસિકડાં !

કરતી કલ્લોલ કિલકારા રે લોલઃ
વિશ્વમાં વિભુજ હાસ વેરે, રસિકડાં !

દીસે ઓ દૂરના ઓવારા રે લોલ.

અંતરની દેવકીકી ચમકે, રસિકડાં !

પડદા શા ઉપડે અનેરા રે લોલઃ
હૈયાં હસે શાં હેતવેલાં, રસિકડાં !

ઉઘડે ઉજાસ ઘેરા ઘેરા રે લોલ.

પાવન પિતાજી પ્રેમસિંધુ, રસિકડાં !

વરસે છે ભર્ગના કુવારા રે લોલઃ
જોગીની જહાંગીરી માણો, રસિકડાં !

પી પી અનંત એની ધારા રે લોલ.

પ્રેમલ પ્રભુનાં પ્રાણપ્યારાં, રસિકડાં !

આજની આ વેળા છે અનેરી રે લોલઃ
લુંટો લુંટાવો પ્રેમ-સાગર, રસિકડાં !

નાચો આનંદ ઉરપ્રેરી રે લોલ.

મહેકે શી મહેક મહેક મોંઘી, રસિકડાં !

હ્યો, હ્યો, પીયોની મધુ-ધારા રે લોલઃ
આવો, આવોની, રંગવેલાં રસિકડાં !

આવો, પીવાને રસ પ્યારા રે લોલ.

સ્નેહીડાં ! રંગે રમો.

(આશાભર્યા તે અમે આવીયાં,—એ ચાલ.)

卐

બહાલાં ! ખીલે રસવાડીયો,
ફૂલ ફાલે શી ફેરમ ફેર રે !
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

મીઠા સમીર મધુમાસના,
કેં હલે કુસુમ-ઉર-દોર રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રેલે સુધા-રસ રેલ શી !
સ્નેહશોભી સુમોહનચંદ રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

હસી હસી શો હસાવતો !
રસધેલાંનો ઉર આનંદ રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે રમે રસ-રાણીયો,
રસ રેલે લલિત લલકાર રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

પ્રેમેભર્યા જગપ્રેમીઓ,
રંગધેલાં ઉલ્લાસે અપાર રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે રમે રસ-રાજ શા !
 રસધેલા મધુખ મધુર રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

નાથે કૂદે ને કૂદી નાચતા,
 મદધેલા પી પી રસ-પૂર રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે રમે મધુ-મોરલા,
 રમે રંગે સોહાગણુ ઢેલ રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે ભરી શી ઉલ્લાસતી !
 સ્નેહશીળી શી માધવીવેલ રે !
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે રમે ઋતુરાજવી,
 રમે રંગે મદન મહારાજ રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગે રમે રસ-ધેલુડાં,
 રમે રંગે શો સ્નેહી સમાજ રે !
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

બહાલાં ! રમો રસ-કેસર રે,
 કેં કુંકુમ કેસુડી ફાગ રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

મુકો 'સરસર' પિયકારીયો,
 સ્નેહધેતાં રસિક સોહાગ રે,
 સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

છેલછખીલ અલખેલડાં !

ઉઠે, ઉઠાની, રસ તરખોળ રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

મેઝે ઉડાવે મનમાનવી,
આજ ખેલોની છાકમછોળ રે,
સ્નેહીડાં ! રંગે રમો રે !

રંગધેલી.

(ગોવાળીએ ઘેઘાં કાઢ્યાં રે,—એ ચાલ.)

卐

રંગ રમે રસ—રાસ, રંગધેલી રંગે રમે રે !
 હૈયાં હસે શાં સુહાસ, રંગધેલી રંગે રમે રે !

પૂર્ણિમા પ્રપુલ્લ ચારુ અમકે શી આંદની !
 વેરતી શા વિશ્વમાં વિલાસ !
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

પલકે શી સ્નેહધેરી તેજ તરલ તારિકા !
 આછેરા નીતરે ઉન્નમ;
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

કોકિલા સુધારસે રસેલ શી રસિકડી !
 અપજા શી ચેતના ચકોર !
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

સૃષ્ટિમાં ઉદ્ધાસ રંગ રેલ શી રેલાવતી !
 હજવે હિલોળે ઉર દોર;
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

રમ્ય શી રસેશ્વરી, સૌભાગ્ય સ્નેહ શોભના !
 શોભતી સુહાસિની સમસ્ત;
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

પુષ્પ શી પ્રકુલપ્રાણ, પ્રેમપૂર્ણ પદ્મિની !
 આત્મ શા હુલાવતી અનસ્ત !
 રંગધેલી રંગે રમે રે !

સ્નેહના સોહાગ સૂર, શાંતિ શી સુધા મધુર !

ઉછળે ઉમંગ-ઘેરાં ઉર;

રંગઘેલી રંગે રમે રે !

પ્રાણમાં શાં પ્રેમપૂર, નેનોમાં નેહનૂર !

હૈયાં શાં હેતઘેલાં-તૂર !

રંગઘેલી રંગે રમે રે !

રંગે રમે રસ-રાસ, રંગઘેલી રંગે રમે રે !

હૈયાં હસે શાં સુહાસ, રંગઘેલી રંગે રમે રે !

દિલરંગી દૂધ.

(હો આવજો રસિયાજી રે,—એ ગાલ.

卐

દૂધની મટુકી ભરી વેચવાને ચાલીઓ,
ગોપિકા ઉલ્લાસમાં અપાર રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

મહીયારી સ્નેહરેલી, ગોપિકા ગોવાળણી;
સિંચતી શી સ્નેહકેરી ધાર રે !

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

“દૂધડાં હો લ્યો રે કોઈ ! સ્નેહસૃષ્ટિ માનવી,”
કોકિલા કૂજત સ્નેહસૂર રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

દૂધ નહોય પ્રેમીનાં કૃપાપીયૂષ પાન એ,
સ્નેહથી રસેલ જીવન-નૂર રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

પ્રાણુથીય પ્રિય સૌમ્ય શાંત મારી ગાવડી,
તેથીયે સુપ્રિય વત્સ બાલ રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

વત્સ એ દીધેલ દૂધ ગોપિકાના બહાલમા !
પૂજ્ય પ્રેમી ! પાન લ્યો, કૃપાલ રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

પાન લ્યો પીયૂષનાં, ઓ પ્રેમથી પ્રકુલ્લરાજ !
પ્રેરતાં એ વેન નેહી-નેન રે,

હો દૂધડાં દિલરંગી રે

સ્નેહના સૌભાગ્યચંદ્ર, રાસ-રસિક રાજવી,
દીધલાં અમારી કામધેન રે,
હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

સ્નેહ-દૂધની સુધા સર્વંત પ્રાણપાત્ર આ,
સ્નેહથી અખૂટ છે ભરેલ રે,
હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

સૌમ્ય ઓ સુહાગીરાજ ! આવી રસિક બહાલમા,
સ્નેહની કરેની રેલછેલ રે,
હો દૂધડાં દિલરંગી રે !

એ અવસરમાં.

(કે આભમાં ક્રીષ્ણી ઝખૂકે વીજળી રે,—એ ચાલ.)

❧

કે એકમાં ચંદનચાંદની રેલતી રે,
કે વરસે અમૃત શું શતધાર !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે એવાં ઉર રસ-ઓજસ એપતાં રે,
કે વરસે શાં અમૃતરસ-સાર !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે શશિયર સોળ કળાયલ શોભતો રે,
કે ઉભરે ઉર ઉર શા આનંદ !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે શોભન એવો સ્નેહલ શોભતો રે,
કે ઉરનો ઉજવળ આતમ-ચંદ ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે વાતા મંદ સુમંદ સમીરણે રે,
કે નાચે મદલર શી તરવેલ !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે એવાં રસિયાં ઉર હેલે ચઢ્યાં રે,
કે નાચે પી ચેતનરસ-હેલ ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે નીતરે દેવદુવાઓ શી આલથી રે !
કે વિશ્વે વેરે શાં વિભુ હાસ !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે હસતી દેવકીકી એવી અંતરે રે,
કે નીતરે નવળેખન રસહાસ ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે ઉંચે ઉર્મિ ઉમંગ ઉલ્લાસમાં રે,
કે ઉછળે ઉદ્ધિ ઉન્નત ઉર ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવળે રે.

કે એવાં પાવન પુણ્ય પ્રભાભર્યાં રે,
કે ઉછળે ઉર ગંગાનાં પૂર;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવજો રે.

કે હસતી પ્રેમપ્રપુલ્હી પોયણી રે,
કે દેખી મનમોહન પિયુ-રાજ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવજો રે.

કે દેવા દર્શન એમ પધારજો રે,
કે પ્રીતમ પૂજ્ય પિયુ પ્રભુરાજ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવજો રે.

કે જોજો, જીવણ, ભૂલતા ભૂલથી રે,
કે આવી અમૂલ્ય જીવન-વેળ;

રસીલા !

એ અવસરમાં આવજો રે.

કે આવજો, મારા સમ વરણાગિયા રે,
કે છોગલાં ખોસીશ, છળીલા છેલ !

રસીલા !

એ અવસરમાં આવજો રે.

પૂનમ.

(બહેલા આવળે, હો લાલ !,—એ ચાલ.)

૬

સ્મિતલર સ્નેહસખી શી ! સ્વર્ગસદનથી ઉતરી, હો ખંડેન !

સુધારસ નિર્ઝરી, હો ખંડેન !

શોભન સ્નેહ—સુહાગણુ શી શોભે રસ—સુંદરી, હો ખંડેન !

ઉદ્વાસ ઉરે ભરી, હો ખંડેન !

(સાખી) નવજોખનલર નીતરે રસિયાં ઉર રસ સ્નેહ;

શતધારાલર શો ઝરે સૃષ્ટિમાં અમીમેહ !

નીરખી આત્મજનો જયમંગલ યશ નભમંડળે, હો ખંડેન !

હસંત પળે પળે, હો ખંડેન !

ઉદ્ધિ ઉર્મિ ઉદ્વાસ ઉમંગલર્યો ઉર ઉછળે, હો ખંડેન !

તનુજ ઉર નીગળે, હો ખંડેન !

(સાખી) સોળકળા શશીરાજ શો ! વિખરે સમીર સુવાસ;

રસ રસળસ સૌ વિશ્વમાં શાં વેરે વિભુ હાસ !

રજની રસદેવી શી ! નવચેતનરસ નીતરે, હો ખંડેન !

પ્રકુલ્લ ફૂલી ફરે, હો ખંડેન !

અહગણુ ગેખી ઉરગુંજન શાં રસગીત ઉભરે, હો ખંડેન !

મુદે મનને હરે, હો ખંડેન !

(સાખી) પ્રેમલ પમિની પોયણી, નીરખી પિયુ રસરાજ,
મદદેલી શી ડાલતી, હસતી ઉર સુખસાજ !

પીતી પૂજ્ય પતિ પ્રભુજનાં પ્રેમલ પૂર શાં ! હો જ્ઞેન !
ભર્યા મુખ નૂર શાં ! હો જ્ઞેન !
કામિની કોયલ સિંચે મદકલ પંચમ સૂર શા ! હો જ્ઞેન !
ભરે રસ ઉર શા ! હો જ્ઞેન !

(સાખી) રંગભરી રસ-રેણુમાં કરતાં રેલંછલ,
રંગે રસ-રાસે રમે રસરસિયાં રસખેલ !

પ્રેમલ પરમપિતા ઉર સદેશે સૌચે ઝીલે, હો જ્ઞેન !
હસી હસી સૌખીલે, હો જ્ઞેન !
પ્રીતે અમૃતરસનાં પાન પીવાડી સો પી લે, હો જ્ઞેન !
ભરી ભરી લે દિલે, હો જ્ઞેન !

(સાખી) સો સર્જન સૌભાગ્યનો, ચારુ ચંદ્રક ચંદ,
શો શોભે ભૂમિભાણમાં જન મન ઉર આનંદ !

સજની ! એવાં તુજ જીવન-સૌભાગ્ય અખંડ હો ! હો જ્ઞેન !
જીવન સુખકંદ હો ! હો જ્ઞેન !
પાવન પૂજ્ય પ્રભુ ઉરના પ્રેમલ પડછંદ હો ! હો જ્ઞેન !
અમિત આનંદ હો ! હો જ્ઞેન !

બળેવ.

(શહેરનો સૂખો ક્યારે આવશે રે ?,—એ ચાલ.)

ક્ર

ઉંચી ચઢુંને હોં ઉતરું રે,

જેઉં મારા વીરાની વાટ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

વાળ્યાં વળે નહિ નેણલાં રે,

ઉત્સુક ઉર ઉચાટ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ઘેરાં પ્રભાત શાં ઉગીયાં રે,

ઘેરા ઉગ્યા ભૃગુરાજ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ઘેરા ઘેરા વાયે વાયરા રે,

ઘેરા જીવન સુખસાજ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ધમ ધમ ઘોડલી આવતી રે,

દેખી ઉરે રસ-હેલ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ખાંધી લીલાછમ લીમડે રે,

નીરીશ નાગર વેલ રે, સાહેલી !

બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે

ઢાળી મૂક્યા મેં તો ઢોલિયા રે,
 આસન સાજ અનૂપ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

આવી બેસે મારો વીરલો રે,
 શોભન સ્નેહ-સ્વરૂપ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

સોનલ બાજઠ માંડીયા રે,
 માંડ્યા મેં તો જોડાજોડ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

નણુદલવીર ને વીરલો રે,
 સાથે જમે ભરકોડ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

પાન સોપારી ને એલચી રે,
 બહાલભર્યા મુખવાસ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ખીડાં બનાવેલ બેવડાં રે,
 આરોગે ઉર ઉદ્ધાસ રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવના રે.

સાવ સોનાનાં સખિ ! સોગટાં રે,
 ચોપાટ રત્ન જડિત રે, સાહેલી !
 બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

પાસા ચઢે પૂર રંગમાં રે,
વીરો રમે શુભ રીત રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ફાલી ફૂલી ફૂલવાડીએ રે,
ખાંધું હિઝાળો રસાળ રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

સોનેરી સાંકળ નાંગરૂ રે,
હાંચિ વીરો રઢિઆળ રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

ઉંચા મંદિર ઝરૂ ખડે રે,
સેજ બિછાવું વીરકાજ રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

મખમલ મશરૂ તળાઈઓ રે,
ઝોશીકે અતલસ સાજ રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

લોચન માડી સમોવડાં રે,
બાલાશ બાપ શી ધીર રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

એવે એધાણે વીર આવશે રે,
ખંખા ! ખંખા ! મારો વીર રે, સાહેલી !
જહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

સાસરવાસી હું ખેનડી રે,
સ્વાગત શાં કરું ખાસ રે, સાહેલી !
બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

કોડલર્યો રખે વીરલો રે,
આવીને થાય ઉદાસ રે, સાહેલી !
બહાણેરાં વાય બળેવનાં રે.

અલબેલડી.

(હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !—એ વાલ.)

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

સહિયરની હેલ નથી આજે કે સાથમાં,
એકલડાં જાઓ ક્યાં, સાહેલડી ?

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

અપળા ચાલો છો ચાર ચટકંતી ચાલમાં,
નાચો છો સ્નેહલય્યાં ઢેલડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

અંજનીયાં આંજેલી આશલરી આંખડી,
દી એ ઘેરાતી રંગ-ઘેલડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

હીંચો છો આજ સખિ ! હીંચકે વસંતને,
ફૂલકે ફાવ્યાં છો દેહવેલડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

સ્નેહના સોહાગ ફાગ ફૂલડાંને ફૂમતે,
છખીલાં દીસો છો, રૂપેલડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

સૂરજ ને ચાંદલીયે સોહો છે ચોલના,
હજારે સમારે રસ ચુંદડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

ધીરે ચાલોની, જરા ધીરે, રસિકડી !
આજે ઉતાવળો શી એવડી ?

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

પ્રેમની વસંત આજ પ્રાણભરી પાંખરી,
ઝોરાં આવોની, અલબેલડી !

હું વાત કહું ઉભાં રહોની, અલબેલડી !

વળામણાં.

(મારી મટુકીમાં હો મહારાજ ! મહીડાં છલકે રે,—એ ચાલ.)

卐

બહાલા ! સાંભળજે એક બોલ, ખંડેનડી કાળે રે,
જરા ધીરે ઢબૂકને ઢોલ, ઢોલીડા ! આને રે,
લેલી સાસરીયાશું વિદાય બાળકી બાળી રે,
ઉર અંતરીયે શી છવાય ! વાદળી કાળી રે;

(સાખી) જોજે, ના કરતો અધ્યાભાષ, ઉતાવળ આજ;
 મુજ ઉરધન આજે જતું, બતો સર્વ જીવન સુખસાજ:

 ઢોલીડા ! આને રે,
બહાલા ! સાંભળજે એક બોલ, ખંડેનડી કાળે રે.

આજે અપશુકની શી સવાર ધરથી ઉગી રે,
ઉર ધગધગતી અંગાર ગાળ ભભૂકી રે,
મારાં લોચનીયાં ઉભરાય આંસુ કુવારા રે,
મન માર્યું ન સ્હેજ મરાય, ઢોલીડા ! ખ્યારા રે;

(સાખી) દ્રુધમલ છે મુજ લાડકી, વસમી સાસરવાટ;
 દોહલદિન કયમ ગાળશે, મારા ઉરમહીં એહ ઉઘાટ:

 ઢોલીડા ! આને રે,
બહાલા ! સાંભળજે એક બોલ, ખંડેનડી કાળે રે.

મારા જીવન સર્વનો સાર, લાડકી લાડી રે,
પ્રેમે ઉરરસ અમૃતધાર, એને પીવાડી રે,
એણે સહિયરનો સહચાર, ઘડીયે ન ત્યાગ્યો રે,
નથી વાયુ ઉન્હો ક્ષણવાર એહને લાગ્યો રે;

(સાખી) શીતળ મહિયર છાંયડી, સ્હેજ કરી નથી દૂર;
એકલ હા! મૂકવી હવે, બહાલા! એહ ચીરે મુજ ઉર:

ઢોલીડા! આને રે,
બહાલા! સાંભળજે એક બોલ, બહેનડી કાને રે.

બહાલા! કેમ કરી મુજ ઉરઆંસુડાં ખાળું રે,
ભાળું ચોદશ શોકનાં પૂર, મન કેમ વાળું રે,
મારી જીવનવેલડી જાય, દિલડું દાઝે રે,
હવે દેવાની આવી વિદાય, વસમી આને રે;

(સાખી) બહેન્ય ઉભી ગૃહદ્વારમાં, શુકન ઘડી વહી જાય;
ઘોરીડા ઉડવા મથે, માફે જીવન જોલાં ખાય:

ઢોલીડા! આને રે,
બહાલા! સાંભળજે એક બોલ, બહેનડી કાને રે.

આનંદ ઉભરે.

(રાતલટી રળિયામણી, મનમોહનજી, —એ ચાલ)

મ્હોર્યો પૂનમ રસચાંદલો,	રંગરસિયાજી !
મારે મ્હોર્યા જીવન રસકોડ;	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !
આવો, પીયે અમી પ્રીતથી,	રંગરસિયાજી !
આવો, આવોની, જીવનજોડ !	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !
બહાલા ! હસે વિભુ હાસ શાં !	રંગરસિયાજી !
આજ રેલે જીવન ઉઘાસ;	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !
મ્હોરી જીવન રસવેલીયો,	રંગરસિયાજી !
આજ મ્હોર્યા જીવન અભિલાસ;	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !
મ્હોરી જીવન—મ્હોલાત શી !	રંગરસિયાજી !
આજ મ્હોર્યા રસિક રળિયાત;	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !
મ્હોરી જીવજુકેરી પ્રીતડી,	રંગરસિયાજી !
આજ મ્હોરી જીવન રસવાટ;	
આનંદ ઉભરે રે,	રંગરસિયાજી !

બહાલા ! હુસે પ્રાણુ-પાંખડી,
 આજ બાગે વસંત સોહાગ;
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !
 આસવ અમોલા મહેંકતા,
 આજ ખીલે શો જીવનબાગ ! રંગરસિયાણ !
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !

આશાલરી અમી-આંખડી,
 આજ પીતી મધુરસ પાન;
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !
 નાચે તરલ તેજ તારિકા,
 આજ એવાં છે જીવન-તાન; રંગરસિયાણ !
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !

રેલે વિભુવર મહેર શી ! રંગરસિયાણ !
 આજ હેલે શા ચેતન-સ્પંદ !
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !
 દયો, દયો, પીઓ પ્રિય પ્રાણુથી, રંગરસિયાણ !
 આજ પાવન પ્રભુ પડછંદ;
 આનંદ ઉભરે રે, રંગરસિયાણ !

આઘા રહોની.

(પાલવડો મારો મહેલો, મોહનજી !,—એ ચાલ.)

卐

આઘા રહોની આજ, અલખેલા રાજજી !
જમનાજી જળ મારે જાવાં રે લોલ.
નેહ નચાવી નેણ ન્હાનેરા નંદલાલ !
આવાં તે દાણુ શેનાં માગો રે લોલ;
જાતું શું કહીયે રાજ ! રહેજેજી ભારમાં,
મારગડે ખેલ આવા ત્યાગો રે લોલ.
આઘા રહોની.

ગાગર નંદાશે નંદનાગર રસિકલાલ !
કાંકરડી આવી નવ મારો રે લોલ;
સોનલ ઇંદોણી મારી હૈયાના હાર શી !
ખરશે મોંઘેરા એના તારો રે લોલ.
આઘા રહોની

આજે અસૂર થાય સહિયરના સાથમાં,
મારગડો મહેલો મનમાવા રે લોલ;
મહીડાં પીવાને રાજ ! મંદિર પધારજે,
જીવજી ! ઘોની જળ જાવા રે લોલ.
આઘા રહોની.

સન્માન.

(ગુણવંતી ગુજરાત, અમારી ગુણવંતી ગુજરાત, —એ વાત.)

૬

શાં કરીયે સન્માન !
તમારાં શાં કરીએ સન્માન !
બહાલાં ! પ્રિય ગુણવાન,
તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

સ્નેહી સ્વજન સહવાસ અતિશય,
હૃલ્લભ જીવન—વ્યોમઃ
આજ સુભાગી કર્યા સ્વજનો સૌ,
ઉદિત થયો સુખ—સોમ !
તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

પાવન પુણ્ય પનો તે પગલે,
કીધાં અમ દીન ધામઃ
ધન્ય ! અનુપમ આજ ઘડી,
તમ દર્શનથી અભિરામ !
તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

દિવ્ય સુવાસિત પુષ્પતણા નથી,
પ્રિય ! તમ સ્વાગત—હારઃ
નૈસર્ગિક પ્રિય વાણીતણા અમ,
અનુગ્રહી દ્યો સત્કાર !
તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

સ્વાગત અમ અધૂરાં નથી, બહાલાં !

અ ધૂ રા સા ધ ન સા જ :

સ્નેહલ વિમલ હૃદય રસભર છે,

પ્રિયજન સ્વજન સમાજ !

તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

બહુ કરુણા કરી દીન જનો પર,

ગુણ-ગ ર વાં મ હે મા ન :

આજ ઉદ્ધાસભર્યા કરતાં ઉર,

સ્નેહ-સુધાર સ પા ન !

તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

અમૂલ્ય અવસર આજ સહી લ્યો,

પ્રિય ! અમ અવનવ ઢંગ :

જીવન નૂર ! પ ધારી સુપ્રેમે,

રેલવો મોદની ગંગ !

તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

શાં કરીએ સન્માન !

તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

બહાલાં ! પ્રિય ગુણવાન,

તમારાં શાં કરીએ સન્માન !

ગોકુળ આવળે રે.

(તમે અન્નપ્રાશન અમે જાણીએ રે,—એ યાત્ર.)

બહાલા ! વાયદા સર્વ ગયા વહી રે,
બહાલા ! બહાલપની ગત ના લહી રે,
આમ મૂકી ગયા દીન દાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવળે રે !

ભૂલ્યા ગોઠડી રંગ-વિલાસને રે,
ભૂલ્યા ઉર ઉમંગ ઉલ્લાસને રે,
ભૂલ્યા રનેહલર્યો સહચાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવળે રે !

શીળા સરવરીયાના સમીર છે રે,
રવિરાજનાં કંચન કિર છે રે,
શોભે શોભન સૌ ઋતુસાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવળે રે !

ફૂલ ફાલ ફૂલી ધરણી હસે રે,
ફેર તેલ ફુલેલની શી લસે રે,
વેલીકુંજે સને શણગાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવળે રે !

ખ્યારાં પંખેરનાં મધુગીત છે રે,
કલગુંજન ભૂંગ લલિત છે રે,
વેણુ ચતરંગના સૂર સાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

મનમોહન કાલિંદી તીર છે રે,
બહાલા ! મીઠડાં કાલિંદી નીર છે રે,
રસકુંજે સરે મધુ-ધાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

ઘેરો ઘેરો સુધારસ ચંદ છે રે,
ઘેરો ઘેરો શો ઉર આનંદ છે રે,
ઘેરો અંતર અમીરસ-સાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

ગોરી ચંદન ચાંદની રેણુ છે રે,
ગોરાં વાછરુ ને ગોરી ઘેણુ છે રે,
ગોરી મહીડાં ને દૂધડાંની ધાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

ખૂબ ખાઈશું ખાંચણા ખીચડી રે,
પીશું દહીંની કઢી નાંખીને વડી રે,
શાક માખણના નવ પાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

ખાશું રામફળો રસકેસરી રે,
લેશું જાંબુડાં, બોર ખીસાં ભરી રે,
કેળાં, કેરીની લૂમો અપાર રે, મોહનરાય !
એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

ગોપી ગોપની મંડળી પાસમાં રે,
 ઉભી ઉત્સુક રમવાને રાસમાં રે,
 આવી મોઝે ઉડાવો અપાર રે, મોહનરાય !
 એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

બહાલા ! આવી જોલો રસ-ખેલને રે,
 બહાલા ! રેલાવો આનંદ રેલને રે,
 પીને પાઓ પીયૂષ આ વાર રે, મોહનરાય !
 એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

આવો, છાંદું સુકેસર-સારને રે,
 આવો, આપું હૈયાકેરા હારને રે,
 દ્યો, દ્યો, છોગલાં ખોમું કુમાર રે, મોહનરાય !
 એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

સ્નેહકેરી સીમા પ્રિય પાસ છે રે,
 સુખકેરી સીમા સહવાસ છે રે,
 જાણું કહીયે શું નંદકુમાર રે? મોહનરાય !
 એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

આવો, બહાલા ! પૂજું પ્રેમપૂરથી રે,
 આવો, બહાલા ! નિમંત્રું છું ઉરથી રે,
 આવો, આવોની ઉર-આધાર રે, મોહનરાય !
 એકવાર ગોકુળ આવજો રે !

રસ પી લ્યો.

(વરઘોડો, વરઘોડો, બહાલમનો વરઘોડો રે,—એ ચાલ.)

卐

રસ પી લ્યો, રસ પી લ્યો, રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

આસવ અમોલા આજ ઉભરે અનંતધાર,
ફૂલ્યો વસંત શો રસીલો !

રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

વરસે છે આજ વિભુ રનેહની વસંતિકા,
બહાલાં ! હૃદયપટ ઝીલો;

રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

સુરભિ સોહાગ આજ પમરે શા પ્રાણુથી,
મોંઘા પરાગને લુટી લ્યો;

રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

આશા નિરાશામાં લોલક શાં જૂલતાં,
બહાલાં ! હસાવી હસી લ્યો;

રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

જીવનના જોગ મરુમાયાનાં ઝાંઝવાં,
રસિયાં ! રસિકતા વરી લ્યો;

રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે.

આને ઉભાં છો સનેહગંગાને કાંઠે,
 દ્યો, દ્યો, સુધારસ પી દ્યો;
 રસિકડાં ! રસ પી દ્યો રે.

રસ પી દ્યો, રસ પી દ્યો, રસીકડાં ! રસ પી દ્યો રે.

ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં.

(આશાભર્યા તે અમે આવીયાં,—એ ચાલ.)

ઉંચા આવાસ અલભેલડા ને,
કેં ઉંચા ઝરૂખા સોહાગ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચાં જીવન રસ-ધેલુડાં ને,
કેં ઉંચા ઉડે શા પરાગ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચે તમે તેજ-તારલા ને,
કેં ઉંચે ઉડે શશીરાજ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચે કલ્લોલે કલ પંખીડાં ને,
કેં ઉંચા જીવન રસ-સાજ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચા સરોવર માનસી ને,
કેં ઉંચા શિખર કૈલાસ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચા ઉડે ગિરિરાજ શા ને,
કેં ઉંચા સદાશિવ વાસ રે,
ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચે ઉડે રમ-વીજળી ને,
 કેં ઉંચા ઉડે જળ-મેહ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચા ઉડે દેવ દેવતા ને,
 કેં ઉંચા સાહેલીના સ્નેહ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચા તે ગદના કાંજરા ને,
 કેં ઉંચા ઉડે આકાશ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચે ઉડે રવિરાજ શા ને,
 કેં ઉંચે ઉગામ વિલાસ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચે ઉડે ગ્રહગોળ શા ને,
 કેં ઉંચાં પ્રભુજનાં ધામ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

ઉંચાં, આવોની, આજ ઉડીયે,
 પ્રિય ! પીયે પ્રભુજ પેગામ રે,
 ઉડીયે ઉંચાં ઉંચાં રે !

સોહાગણની સાસરી.

(કે આલમાં ઝીણી ઝઝૂકે વીજળી રે,—એ ચાલ.)

卐

કે જહેનને બહાલી સોહાગણ સાસરી રે,
કે અમને બહાલા બહેનીબાના રનેહ;
સોહાગી જહેન !

કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?
કે જહેનની સહિયર સૌ ટોળે મળી રે,
કે વરસે જયમંગળ ફૂલ-મેહ;
સોહાગી જહેન !

કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?

કે જહેનને ભાલે તે કુંકુમ-ચાંદલા રે,
કે જહેનને શીર જયઅશ્વત સાર;
સોહાગી જહેન !

કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?
કે જહેનને પાવલીયે મંગળ સાથિયા રે,
કે જહેનને રસસુંદર ફૂલ-હાર;
સોહાગી જહેન !

કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?

કે જહેનીબા માડીને પડીયાં પાયલે રે,
કે એમનાં અંતરીયાં અકળાય;
સોહાગી જહેન !

કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?

કે ખેનનાં ખેનીની લીંબે આંખડી રે,
 કે “ખેનીખા, આવજો!” નવ ઉચરાય;
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે ખેનનાં બાલી તે લે એવારણાં રે,
 કે ઉચરે “જાળવી જાળે પંથ;”
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે “જેલાં આવજો, નણદલ મીઠડાં રે,”
 કે “આવજો, આવજો, ઉર વસંત;”
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે ખેનના વીરોજી ઉભા આંગણે રે,
 કે અંતર ઉભરે તાલાવેલ;
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે ખેનીયે મંગળ-પગલાં માંડીયાં રે,
 કે આ લ્યાં મૂકી માયા મેળ;
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે ખેનીયે લીધાં તે શ્રીફળ હાથમાં રે,
 કે વંધાં બાપુને સ્નેહવિદાય;
 સોહાગી ખેન !

કેમ કરી જશો સાસરી રે ?

કે ખડેનને મંગળ વેળા વહી જતી રે,
 કે “ જય જય ” કહેતાં કંઠ રૂંધાય;
 સોહાગી ખડેન !
 કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?

કે ખડેનની બહેલો તે વાટે વહી જતી રે,
 કે ઉભરે ખડેનના ઉર અનુરાગ;
 સોહાગી ખડેન !
 કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?
 કે ઉચરે સ્નેહ તે ભીની આંખડી રે,
 કે “ હોજો અણખંડયાં સોભાગ્ય ! ”
 સોહાગી ખડેન !
 કેમ કરી જાશે સાસરી રે ?

અંતર-આંખડી.

(ઓધવજી ! સદેશો કહેજો શ્યામને,—એ ચાલ.)

૬

અવિનાશી ! આપો એ અંતર-આંખડી !
 પ્રેરી પુણ્ય પ્રભામય પ્રતિભા પૂર જો !
 પ્રકટાવી રસ-જ્યોતિ આત્મનમદિરે,
 ચેતનીયાં વરસાવી અંતર-ઉર જો !
 અવિનાશી ! આપો એ અંતર-આંખડી !

અર્પે શી આશીષો અરુણો આલથી ?
 ઉલરે શી રસ-ઘેરી મધુર મુવાસ જો ?
 આલલલેલક જ્યદૃષ્ટિ જે ઓળખે,
 અવિનાશી ઇશ્વરનાં અનુપમ હાસ જો !

અણુદીડી આપો એ અંતર-આંખડી !

કુંકુમકિર લખે શા આલલ લાલમાં,—
 પૂજ્ય પિતા પ્રભુજીના ઉર-સંદેશ જો ?
 જ્યમંગળ એ વર્ણ મુવર્ણ ઉકેલવા,
 પ્રાણુભરી પીવા પ્રભુવર આદેશ જો !

અનુપમ શી ! આપો એ અંતર-આંખડી !

આછેરી ચમકે ઓ તારકમાળ શી !
 શશિચર શો શોભે અમીરસ તરબોળ જો !
 સવિતા શાં પાતો નવચેતન ભર્ગને ?
 શાં ગુંજે ગીત ગેબી ગ્રહગણ ગોળ જો ?

ઓળખવા આપો એ અંતર-આંખડી !

શા સુસવે સિસકાર સુહાગી સમીરણો !
 ઘેરો શો ધુધવે ઓ સાગર-રાજ ને !
 ઋતુઓનાં ગમનાગમ અદ્ભુત યોગ્ય શાં !
 કિલકિલ કલ્લોલો શો પંખી-સમાજ ને !

આલોચક આપો એ અંતર-આંખડી !

ભરતીઓ આવે રે રનેહલ ઉર્મિની,
 આછેરી ઉછળે રે આતમગંગ ને !
 અદકેરી દેહોની માયા ઓસરે,
 ઓગખતાં ઉર ઉરનો કેસર-રંગ ને !

અણુમૂલી આપો એ અંતર-આંખડી !

સાધે આત્મા આત્માના અલિયોગને,
 અવિનાશી અંધારાં જાય અધાર ને !
 અંતરને અજવાળે આત્મન-ઓજસો,
 તેજ તપે અણુદીઠાં આઠે ખેલાર ને !

આત્માને આપો એ અંતર-આંખડી !

ગુર્જરીને ચોક.

(ગરબે રમવાને ગોરી નિસર્થો રે લોલ,—એ ચાલ.)

卐

ગરબે રમવાને સખિ ! આવળે રે લોલ,
ગરબો રચ્યો છે રમ્ય આજ શો શોભાભર્યો રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) કાશ્મીરી પંન્નળી ને બંગીય ભગિની સાથ,
મહારાષ્ટ્રી મદ્રાસીને લેળે સૌ સંગાથ !

સુરતી, ખંભાતી, કચ્છની મળી રે લોલ,
મોહિની મુંબાઈની, વીરક્ષેત્રી સર્વ ખેલશું રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) મુનિજન તપથી શોભતા સુંદર પુણ્ય-પ્રદેશ;
પાવન સ્મરણે જેહના મોક્ષ મળેજ હમેશ !

પા પ ના પ્ર ચં ડ પું જ હા ર તી રે લોલ,
રમ્ય જ્યાં પુનિત તીર નીર સરિતા સરી રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) લીલી લલિત લોલોતરી જ્યાં ફાલે ફળ ફાલ;
નિયમિત ખટકતુસોહિની જ્યાં રસબ્રૂમિ રસાલ !

આપુ જ્યાં સુધીર શો શોભાભર્યો રે લોલ,
રુદ્ર શો સોહાય ગિરિરાજ ગિરનાર જ્યાં રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) કેસરીયા વનરાજની ગિરિગર્જિત જ્યાં ત્રાડ;
જયજય જ્યાંહી ફરફર્યા એવું અણહીલવાડ !

સિદ્ધરાજ કીર્તિ-ડંક જ્યાં બજ્યા રે લોલ,
પાટણે સહસ્રલિંગ કીર્તિકારી શેષ છે રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવજો રે લોલ.

(સાખી) વિધવિધ જ્યાં સૌથે વસે સંપા મનુજ-સમાજ;
જનસાગર જ્યાં ખેડતો ભરસાગર પર જહાજ !

કીર્તિ જેની વ્યાપી ખંડ ખંડમાં રે લોલ,
સુરતી વ્યાપાર મનમોહી સર્વ વિશ્વમાં રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવજો રે લોલ.

(સાખી) નવનવ વૈભવ ઓપતું મુંઝાઈ જ્યાં મશહૂર;
મનમોહન કીર્તિભર્યા રાજનગરનાં નૂર !

વીરક્ષેત્ર જ્યાંહી સુપ્રસિદ્ધ છે રે લોલ,
જ્ઞાન, દાનશીલ શ્રી સયાળ રસિક રાજવી રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવજો રે લોલ.

(સાખી) જગજન વંદનયોગ્ય જ્યાં પૌરાણિક ઇતિહાસ;
ગીતાગાયક કીર્તિ જ્યાં ફેરે દિવ્ય સુવાસ !

દ્રારિકા લલિત હેમ-રત્નની રે લોલ,
કૃષ્ણચંદ્ર પ્રિય જ્યાં નિવાસ વૈભવે ભરી રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવજો રે લોલ.

(સાખી) સિદ્ધપૂર શ્રાદ્ધાંજલી અર્પે સ્વજન-સમાજ;
એક ભર્યો સુહામણ્ જ્યાં તપીયા ભૃગુરાજ !

નર્મદા સરિત ન્યાં સરસ્વતી રે લોલ,
સિંધુ, તાપી, સાગ્રમતી સાથ પુણ્યદાયિની રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) એકપતિવ્રતધારિણી મહિલાકુલ-શણુગાર,
ગૃહરાણી પદ લોગવે ધરરખુ ન્યાં ધરનાર !

સાસુ, શ્વસુર, સર્વ સ્નેહી સેવતી રે લોલ,
દર્શને કરે એ જીવન ધન્ય, દિવ્ય દેવીઓ રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

(સાખી) જ્ઞાન, કળા, કીર્તિભરી એવી ગુર્જર-ભોમ,
ભર્ગભર્યા શશી તારલે ઝગતું ન્યાં યશઃભોમ !

ધન્ય ! ધન્ય ! રમ્ય આ પ્રસંગ છે રે લોલ,
સ્વાગતીશું સ્નેહ ને ઉદ્દાસ, કોડથી સખી રે લોલ,
ગુર્જરીને ચોક સખિ ! આવળે રે લોલ.

સર્જનનાં સૌભાગ્ય.

(કામણ દીસે છે અલખેલા ! તારી આંખમાં રે,—એ ચાત્ર.)

૬

સજની ! સર્જનનો સૌભાગ્ય—સમુચ્ચય શો ઝગે રે !
હસાવી હસે જગે રે !

અમૃતસેરથી વિશ્વ નહવાયુ,
વાયા નવચેતનના વાયુ !
અંતરીયાં નવસુરભિભર શાં મધમધે રે ! સજની !

વિશ્વંભર રસપ્રભુતા રેલે,
રસિયાં ઉર રસ—ખેલન ખેલે !
જયમંગળ આરિષો શી વરસે જગે રે ! સજની !

ચાંદલીયો ભૂમિલાલ મુહાસે,
નવવય મેદિની ઉર ઉલ્લાસે !
પુલકિત જડ—ચેતન સૌ ઝાલે શાં ચગે રે ! સજની !

સપ્તર્ષિ જયજ્યોત મુહાગી,
પ્રજ્ઞાસમાધિ ત્યજી, અનુરાગી !
તરલિત તારલ—લોચન તેજભર્યા તગે રે ! સજની !

યુગ યુગની જડતા જડ ફેડી,
જનમન ઉર રસ—સુરખી રેડી !
નવજીવન રસઅંજન આંજે શાં દગે રે ! સજની !

પૂજ્ય પિતા-પદ્મવંદન વંદી,
 હર્ષભર્યા ઉર ઉર આનંદી !
 માનવમન મસ્તીભર ઉંચાં શાં ચગે રે ! સજની !

રંગરસિયાં રે.

(શેરીયો વળાવી સજ કરું, —એ ચાલ.)

૬

બહાલાં ! સુંદર સ્નેહ-સોહાગિયાં,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! આવોની, ચતુર-સુખણ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! બેટી જીવનઘડી મીઠડી,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! દ્યો, દ્યો, પીયો રત્નહાણ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.

બહાલાં ! વિશ્વ વદે છે વધામણી,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! નવવય સૃષ્ટિ સુહાય,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! વિભુવર કેટિક નેણલે,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! અમીરસ-ચેતન પાય,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.

બહાલાં ! ચાંદનરસ સરે ચાંદલો,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! ઝીલો એની શતસેર,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! સ્નાન કરો રસસરવરે,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! પીયો કૃપામૃત મ્હેર,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.

બહાલાં ! પ્રેમપરાગ શા ઉભરે,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! વિશ્વે વસંત-સોહાગ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! પદલવ પમરે શાં પ્રાણુથી,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! ખીલ્યો શો જીવન-ખાગ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! દેવ દુવાઓ દે આલથી,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! પૂજ્ય પિતા હસે હાસ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! ઓસરે જીવન-ઝાંઝવાં,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! આથમે ઉર-અમાસ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! ઉર રસસાગર ઉલટે,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! દિવ્ય મુણાય શા સૂર,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
બહાલાં ! સર્જન સ્નેહભર્યું હસે,	રંગરસિયાં રે,
બહાલાં ! રેલે સુધારસ પૂર,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
આજ મહેકે જીવન-વસંતિકા,	રંગરસિયાં રે,
આજ ધન્ય-જીવન રસસ્પંદ,	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.
આજ પ્રારબ્ધ-રેખા મુહામણી,	રંગરસિયાં રે,
આજ લુટો લુટાવો, આનંદ !	
રસિક !	રંગરસિયાં રે.

રસદેવી વાદળીને.

(બહેલા આવળે, હો લાલ !,—એ ચાલ.)

卐

રસિયણુ રંગભરી રસવાદળી ! રસ રેલાવળે, રસિકા !
 હૃદય હરખાવળે, રસિકા !
 સજની ! સ્નેહ-સુહાગણુ રસસાગર ઉલટાવળે, રસિકા !
 હસીને હસાવળે, રસિકા !

(સાખી) સર્જન સૌ ધોમેધખ્યું, વરસ્યા અનળ અમાપ;
 માનવકુળ વ્યાકુળ શું, ઉર ઉભર્યા પરિતાપ !

એવે શાંતિકૃપામૃત નિર્ઝર ઉર વરસાવળે, રસિકા !
 વ્યથા વિસરાવળે, રસિકા !
 રેલી અમીરસ-રેલ છલાછલ રસ છલકાવળે, રસિકા !
 જીવન ખહલાવળે, રસિકા !

(સાખી) સ્નેહસખિ ! ભૂલીશ મા ચાતક અતુર-સુખણુ;
 એકલ તુજ આશે ટક્યા, એ રસતરસ્યા પ્રાણ !

લોખાં કૈંક નિરાશ્રિત ઉર પ્રકુલ્લ ખનાવળે, રસિકા !
 ઉમંગ જમાવળે, રસિકા !
 ઉરની પીડ મધુરસ-સેર સુધાથી સમાવળે, રસિકા !
 દયા દિલ લાવળે, રસિકા !

(સાખી) ખેંચી ! રસ-ઝડી રેલજે, વનવગડે વેરાન;
નંદનવન ઉઘાન શાં દેજે જીવન-દાન !

મિથ્યા મૃગજળમય મરુભૂમિ રસેથી રસાવજે, રસિકા !
સુધાથી સુહાવજે, રસિકા !
દુઃખદળ પલ્લવ ફળ ફૂલ ફાલ ફરીથી પુલાવજે, રસિકા !
ખીલીને ખિલાવજે, રસિકા !

(સાખી) કર્દમમય ખાખોચિયાં, ઘડી ઘડીમાં છલકાય;
મહાસાગર માઝાભર્યા મહિમાયે ન મપાય !

ગર્જન ગર્વલથું નવ ગોરવકેરું ગળવજે, રસિકા !
સુદેહ દીપાવજે, રસિકા !
ગરવાં રસસાગર શાં જીવન દિવ્ય સુહાવજે, રસિકા !
મમત્વ ભુલાવજે, રસિકા !

(સાખી) સર્જન સૌ સંતોષીને, રસદેવી ! અલિરામ;
ફૂંડીયે ફરતી જજે, જયમંગળ તુજ ધામ !

સહિયર સ્નેહભરી ! રસચેતન-પૂર ઉભરાવજે, રસિકા !
ઉરે ઉરે લાવજે, રસિકા !
પ્રેમલ પૂજ્ય પ્રભુ ઉર પ્રેમપ્રભા પીવરાવજે, રસિકા !
ફરી ફરી આવજે, રસિકા !

વિદાય-વ્યાકુળ.

(ઓધવ ! એકવાર ગોકુળ સંચરો રે !, —એ ચાલ)

૫

ઝૂરે સ્નેહ-વિભેગણ ગોપિકા રે,
ઝૂરે ગાયોના ગોવાળ જો,
ઝૂરે વાછરુ જળ નેણે ભરી રે,
ઝૂરે વનવેલી તર-ડાળ જો,
ઓધવ ! ઓધવ કયમ પાછા વળે રે !

ઓ જય ! ઓ જય ! રથ મારા નાથનો રે,
ઉડે બીણા કરમર છેર જો,
પળ પળ એમ પીડા ઉભરે ઉરે રે,
પ્રકટયાં પરભવકેરાં વેર જો,
બહાલમ ! બહાલપ સર્વ ભૂલી ગયા રે !

સૂની વૃંદાવન ઘનકુંજ છે રે,
સૂનાં જમના તીર અલિરામ જો,
સૂનાં વેણુ વિના પશુ પંખીઓ રે,
સૂનાં અખળા અંતર-ધામ જો,
દશ દિશ દીસે સર્વ સૂની સૂની રે !

પૂનમ હજી તો કાલે આથમી રે,
રંગે રમતાં રસભર રેણુ જો,
ત્યાં તો પીડા આ આવી અડી રે,
ઉભ રે અશ્રુ-સાગર નેણુ જો,
સ્નેહી સુખડાં સર્વ હરી ગયા રે !

રોકો, રોકો, ડો વ્રજરાજને રે,
 રોકો, સ્નેહજીવન રસ-સાર જો,
 રોકો, રોકો, રથડા વાટને રે,
 રોકો, બહાલમ ! નંદકુમાર જો,
 વાળો પાછા શ્યામ-સ્વરૂપને રે !

સુખનાં સ્વપ્નો સર્વ ગયાં વહી રે,
 દુઃખના ઉચ્ચા ડુંગર ભાર જો,
 મનડાં કેમ કરી હવે વાળીયે રે ?
 બહાલમ ! અબળા ઉર આધાર જો,
 હૈયાકેરું હીર હરિ હતા રે !

મળતા પહેલાં પ્રીતમ પાસમાં રે,
 બાણ્યા નહિ પરદેશી ઢંગ જો,
 ધરથી બાણ્યું હત આવું કદી રે,
 પાડત બોણા પ્રિય પ્રસંગ જો,
 બહાલમ ! સ્નેહની આ રીતો નહિ રે !

ઉભરે અંતર કાળી વાદળી રે,
 ઉતરે અંધારાં ધન-ધોર જો,
 નીતરે દારુણ મેઘ મલાર શા રે,
 તપતા દુઃખ દાવાનળ દોર જો,
 રડવાં એકલ જીવનમાં રહ્યાં રે !

બહાલમ સ્નેહસ્વરૂપે ઝોળખ્યા રે,
 રેલી સસ-સુધારસ રેલ જો,
 કમેં આવી કુબુદિ ઉપજી રે,
 આલ્યા મૂડી માયા મેળ જો,
 રમશે રંગભર્યા અહિં કો હવે રે !

બળી આ કાયા કાં પડતી નથી રે ?
 ડસતા કાં નથી કાળા નાગ જો ?
 જગમાં દુઃખડાં સહેવા જન્મીયાં રે,
 ઉરના આથમીયા અનુરાગ જો,
 ખાળે કોણ હવે રસરાજને રે !

નમતી યોગમ ઝો સંધ્યા નભે રે !
 નમતા કિંક્રા ઝો રવિરાજ જો !
 ઉગતી કિંક્રી શી નલ તારિકા રે,
 કિંક્રો સ્નેહલ સૃષ્ટિ સમાજ જો,
 કાળી છાયા શી જગમાં ઢળે રે !

નિરખી વાટે હરિ રથ વહી જતા રે,
 ઝો મારી કાળજ કોર કપાય જો !
 પાવન પૂજ્ય પ્રભુ પાછા પળો રે,
 પાલવ પાથરૂં પ્રીતમ પાય જો,
 હાવાં કોણ મનાવે મુરારને રે ?

રસિયાજીને ગ્યામંત્રણ.

(હો રણને કાંઠલે રે,—એ ગાથ.)

卐

ચોકમાં ખીલે છે ચાર ચાંદનીને રેલતો,
 પૂણિમા-પ્રકુલ રમ્ય અંદ રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.
 નીતરેલ રેણુ સ્વચ્છ શરદી સોહામણી,
 વાતો વાયુ બહેર થી સુમંદ રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.

સ્નેહ ને સુધારસે સિચેલ સૌ સાહેલડી,
 સૌખ્યથી સુહાગી સર્વ સાજ રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.
 પ્રેમ ને કૃપાપીયૂષથી ભરેલ ગોપ સૌ,
 લાવળે સખાનો સૌ સમાજ રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.

મહીડાંની ગોરસી અમીરસે ભરેલ છે,
 લ્હાઈશું સુમિષ એની લ્હાણુ રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.
 માણુશું એ પ્રાણુપ્રિય ! સ્નેહની ઉભણીયો,
 પીશું પાઈને પીયૂષ-પાન રે,
 હો આવળે રસિયાજી રે.

દોહીશું નવીન દૂધ પ્રાણને પીવાડવા,
બહાલમા ! અમારે ઘેર ધેન રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

સ્નેહ-દૂધ મીઠડાં અમીની ધાર સિંચશે,
ચેતના જગાવી ચારુ નેન રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

મિષ્ટ કર્ણપ્રિય પ્રાણ ! છેડળે સુધાભરી,
મોરલી સુરીલી શી મધુર રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

સર્વના સુભાગ્યની સીમા છે સ્નેહી સાથમાં,
પ્રાણ છે કૃપાલ જીવન-નૂર રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

સ્નેહના સોભાગ્યચંદ્ર, કુંજના કલ્પોલીરાજ !
રંગમાં રમીશું રમ્મ રાસ રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

કોડથી ભરેલ આજ આવી સર્વ ગોપિકા,
બહાલમા ! ન મૂકશે નિરાશ રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

આંગણે અમારે આજ પ્રાણને નિમંત્રવા,
ઉરમાંડી ઉછળે ઉમંગ રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

પ્રેમ-પુણ્યથી પુનિત પૂજ્યને પધારવે,
બહાલમા ! વહેશે મોદગંગ રે,

હો આવળે રસિયાજી રે.

મહીડાં વેચંતી.

(આજની થડી રળિયામણી,—એ ચાલ.)

卐

વેણુ વાગી મનભાવતી,

હારે સખિ ! હૈયામાં ચેતના જગાવતી હો. અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! મહીડાં હું વેચવાને નીસરી,

હારે સખિ ! મારગડે આવી મળ્યા છેલ, લાલ ! અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! માગ્યાં તે દાણુ મહામૂલનાં,

હારે સખિ ! મીઠલડી માગી મહીધાર, લાલ ! અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! તંત કરી ગોરસીને તાણી,

હારે સખિ ! કાળજની કોર નંદવાણી, લાલ ! અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! મોંઘેરાં ગોરસ વહી ગયાં,

હારે સખિ ! ચૂંદડીને ચોળી ભીજવાણી, લાલ ! અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! ફૂલડે ભરેલ વેણી છૂટી,

હારે સખિ ! તૂટયો તે નવલખ હાર, લાલ ! અરે. વેણુ.

હારે સખિ ! કાંકરડી મારી મારે કાળજે,

હારે સખિ ! પરવશ કીધા છે પ્રાણ, લાલ ! અરે. વેણુ

વસંત વધામણી

(શહેરનો સૂખો ક્યારે આવશે રે !,—એ ચાલ.)

卐

ને સખિ ! ને ઋતુ આવતી રે,
 ચેતનભર સુખચેન રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.
 ન વ વ ય પ્રેરિત વેલી ચો રે,
 ઘેલી જૂલે મદ્ધેન રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.

શીળા સરોજ સમીરણો રે,
 વરસે અમીરસ રેલ રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.
 કો ડલ યો શાં કલ્લોલ તાં રે,
 પંખેરુ ગાનની રેલ રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.

અભિનવ પદ્મવ શોભતાં રે,
 સિંચિત ચેતન-સેર રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.
 તરુવર સ્નેહ સુહામણાં રે,
 પીતાં પ્રભુરસ મહેર રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.

લીલુડી લોલ લવિંગડી રે,
ફોરમ ફોરે રસાળ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

ગોસ્તનીનાં લૂમળાં લચ્યાં રે,
અમૃત ફળ ફૂલ ફાલ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

મધુવૃત મંડળ ગુંજતાં રે,
મંજુલ કલ શુભ રીત રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

લગ્ન લહી ઋતુરાજનાં રે,
ગાય સુમંગલ ગીત રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

પંચન કોમલ કોકિલા રે,
સિંચે મુધારસ સાર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

મદમય મંજુ મરાલીઓ રે,
લેંકે લલિત લલકાર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

શોભન સારસ સારિકા રે,
બોલે બપૈયા ને કીર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

બાલ કલાપિ કળા કરે રે,
લીલા સુરંગ રચિર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

રંગ લ થી ર સ થે હાં રે,
હાંયિ કુમુમ હિંદોલ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

કે સૂડી સાંકળ નાંચ રે રે,
હેયાના હીર હિંદોળ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

અંબુજ વન ધનકુંજ ના રે,
રસિયાં રમે રસ-રાસ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

ઉર રસ-ચંદન છાંટણાં રે,
પ્રેરિત ચેતન-હાસ રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

નવસર હાર ને ખેરખા રે,
ફૂલડાંના ફાગ અમિત રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

કસ્તુરી-જલ પિચકારીઓ રે,
'સરસર' શેઠ સુરીત રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

વાધા સળે રસ કેસરી રે,
નવવય નેહલ નાર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

'હોરી' કુળે રસદેવની રે,
ઉર ઉમંગ અપાર રે, સાહેલી !
આજ વસંત વધામણી રે.

રને હ સ ખિ ! ર સ શો ભ ના રે,
 પુરિત હો તુજ કામ રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.
 આ ર ત આ ર ત ની ફળો રે,
 ધન્ય ! ઉરે અલિરામ રે, સાહેલી !
 આજ વસંત વધામણી રે.

નાવ ડાલે.

(વરધોડો, વરધોડો જ્ઞાલમનો વરધોડો રે,—એ ચાલ.)

નાવ ડાલે, નાવ ડાલે, સમુદર નાવ ડાલે રે.
નાવ ડાલે, નાવ ડાલે, જીવનનાં નાવ ડાલે રે.

ઉરના તરંગ-રંગ ઘેર્યા એ કોડમાં,
હૂંખી તરે જળ છોળે,
જીવનનાં નાવ ડાલે રે.

ધંશની અનંત મહેર પી પી પીવાડતાં,
નાચી નાચી શાં કલ્લોલે,
જીવનનાં નાવ ડાલે રે.

આશા નિરાશાને આશરે ઉભેલાં,
લોલક શાં હૈયાં હિલોળે,
જીવનનાં નાવ ડાલે રે.

નાવ ડાલે, નાવ ડાલે, સમુદર નાવ ડાલે રે.
નાવ ડાલે, નાવ ડાલે, જીવનનાં નાવ ડાલે રે.

વેણુનાદ.

(સ્નેહીનાં સોણનાં આવે, સાહેલડી !,—એ ચાલ.)

卐

ધીરી મધુર વેણુ વાગે, સાહેલડી !
 હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચઢે;
 સ્નેહીનાં વિનૈગ સાલ સાલે, સાહેલડી !
 અંતરની આંખ મારી એકલ રહે.

(સાખી) રસિયા એ રસરાજનો મનમોહન મધુસૂર,
 ઉર રસભરતી રેલતો,
 મંત્રમુગ્ધ શી કરે છે ઘેલીતૂર, રે સાહેલડી !
 હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચઢે.

(સાખી) રસસાગર જોલે ચઢ્યો, ઉછળે ચેતન-પૂર,
 પ્રેમભર્યું પરવશ પડ્યું,
 માફ તલપે છે હૈયું આતૂર, રે સાહેલડી !
 હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચઢે.

(સાખી) જમુનાતટ ઋતુરાજમાં સ્નેહલીલા ચોપાસ,
 જો, જો, સ્નેહસખિ ! રમે,
 રાજહંસ-હંસી સ્નેહરમ્ય રાસ, રે સાહેલડી !
 હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચઢે.

(સાખી) સ્નેહસ્વરૂપ સોહાગિયાં, ઉરરસિયાં સુખસાજ;
રસસુંદર મંડળ મળ્યું,
ધન્ય! ધન્ય! છે ઘડી સુરમ્ય આજ, રે સાહેલડી!
હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચડે.

(સાખી) ચાલ, ચાલ, વહેલી સખિ ! સમય વહે અણુમૂલ,
પળ પળ વેણ સૂરની,
તાલાવેલી કરે છે દિલ ફૂલ, રે સાહેલડી
હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચડે.

ધીરી મધુર વેણ વાગે, સાહેલડી!
હૈયાનાં હેત મારાં હેલે ચડે;
સ્નેહીનાં વિજેગ સાલ સાલે, સાહેલડી!
અંતરની આંખ મારી એકલ રડે.

નવજીવન.

(મારી મટુકીમાં હો મહારાજ ! મહીડાં છલકે રે,—એ ચાલ.)

મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે,
આવો, આવોની દિવ્ય અનુપ સુંદર રસિયાં રે,
જીઓ, શી ઝરતી રસસેર, કુદરત ખોળે રે,
વિભુ રેલે અનંત શી મ્હેર, રસ તરખોળે રે;

(સાખી) શતધારાબર શો ઝરે, સૃષ્ટિમાં અમીમેહ;
લ્યો, લ્યો, પાન કરો પ્રીતે બહાલાં ! એહ સુધારસ સ્નેહ:

સુંદર રસિયાં રે,
મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે.

ફૂટે પ્રેમકૃપારસ સાર, દિવ્ય કુવારા રે,
લુટે જગજન સર્વ અપાર એ અમીધારા રે,
પી પી મોહભર્યા મનમસ્ત ઉર ઉલ્લાસે રે,
નાચી નાચી નચાવે સમસ્ત વિશ્વ વિલાસે રે;

(સાખી) અંજીત અમીરસ અંજને નીતરે નવનવ ઘેન;
રસલહેરો શી લહેરતાં. ઘેરાં ઘેરાં મનુજન નેન:

સુંદર રસિયાં રે,
મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે.

નવચેતન કણુ ઉભરાય, વિશ્વ પરાગે રે,
રસસંજવની શી સુહાય, જીવન બાગે રે,
વિશ્વ વિશ્વલીલા શી વિરાટ સ્થળ સ્થળ સોહિ રે,
રમે રાસ શો રસસઆટ જનમન મોહિ રે;

(સાખી) દિવ્ય જીવન ભરતી ચઢે, રસગંગા રેલાય;
પુલકિત સર્જન સર્વ શું પી પી પ્રભુતા ઉર ઢહેરાય:

સુંદર રસિયાં રે,
મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે.

રંગરસિયાંના ઉર-રસકોડ, આજ શા બાગે રે,
ઉર ફાલે ફૂલે શાં અબોડ, સ્નેહ સોહાગે રે,
હલે હૈયાં શી સ્નેહ-હિલોળ ગુંજન ઘેરી રે,
લાગે દિલ દિલ શી રસછોળ બહાલાં ! અનેરી રે;

(સાખી) રસરંઝ્યાં દિલડાં સ્ને, ઓ અદળક આનંદ !
આવો, આજ ઉડાવીયે, બહાલાં ! સ્નેહજીવનના સ્પંદ:

સુંદર રસિયાં રે,
મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે.

માનસના હંસલાને.

(ઓખવજી ! સંદેશ કહેજો શ્યામને, —એ ચાલ.)

卐

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !
 બગલાં સહુ તારે તે આ શા વાસ જો !
 કર્દમમય જીવનને આ શાં જીવવાં ?
 દંભભર્યાના આ શા ઉર વિશ્વાસ જો !
 માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

પામર આ પ્રાણીના પિંડો પાપીયા,—
 ક્ષુલ્લક સ્વાર્થભરી એ જીવનમાળ જો !
 રૂપ મનોરમ શ્વેત સુશોભિત બાહ્ય એ,
 અંતરીયે છાંભેલી ફૂર કરાળ જો !
 માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

માનસના મગજીવી મનના મેલડા,
 વંચક શાં એ લુપ્થક જીવન—કર્મ જો !
 કાળજડે કાળજી શા ! કૃષ્ણ કુરૂપ એ,
 શુભ જીવ્યાના નવ જાણે એ મર્મ જો !
 માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

શતદલ સૂર્યમુખી શા શુભ સરોજના,
 મધુ મકરંદી રસતાંતુ તુજ ભક્ષ જો !
 રત્ન મનોહર શોભન ચારુ ચંચુએ,
 મૌકિક ચણવામાં તુજ જીવન દક્ષ જો !
 માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

મૃગમાયામય જીવનહારક ઝાંઝવે,-
બહાલા ! આ નવ હોયે અમીરસસાર જો !
કાતિલ જેર હલાહલ આ તો કારમાં,
ઘગધગશે ઉર એથી અનલ અપાર જો !

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

અટપટીયા સંજોગો બહાલા ! કર્મના,-
અકળિત પામર ભાગ્યતણી છે રેખ જો !
મિથ્યા અનુભવશે ઉર હર્ષ વિષાદને,
સ્વદેષ થશે નહિ સંચિતમાં મીનમેખ જો !

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

અસ્તોદય તો કુલ્લક જીવન-ધર્મ છે,
સત્ય સનાતન સંજનતાના ઝોધ જો !
પીતાં પ્રાણુભરી એ પીયૂષ પાવનાં,
નિર્મળતાના ઉદ્ભવસે ઉર ધોધ જો !

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

બહાલા ! વહી દ્યો, વનની વસમી વાટને,
અનુભવતાં અણુદીઠા આત્મિક તાપ જો !
જીવનની બુકિતયો જ્યમ ત્યમ જાળવો,
ઓસરશે અંધારાં આય અમાપ જો !

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

ત્યજતાં છળભેદી આ દુર્જન સંગને,-
બહાશે નેહજીવનના નિર્મળ નીર જો !
અંતરીયે અનુભવશે આત્મન ઓજસી,
પૂજ્ય પિતાની જયજયોતિ ઓ વીર જો !

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા !

મજરો.

(કામળુ દીસે છે અથમેલા ! તારી આંખમાં રે,—એ ચાલ.)

卐

મારો મજરો દ્યો, મહામાયા, ઓ મનભાવતાં રે !

સૌમ્ય સુહાવતાં રે !

ચોદશ કાજળ વાદળ છાયાં,

અંતર ગાઠ તિમિર છવાયાં !

ઓ માણ ! દોરો શિશુ પંથ બતાવતાં રે ! મારો.

ગરબડીએ ધૂમતાં મહામાયા,

રાસેશ્વરી રસમુંદર કાયા !

ગુણગણ ગૌરવ ગરવાં ગોરી સુહાવતાં રે ! મારો.

દુર્જન દાનવની જડ ફેડી,

પાપતણા પરિપુંજ ઉખેડી !

રણચંડી ! વિજયેશ્વરી રૂપ બતાવતાં રે ! મારો.

પંકજ પાદ સુપાવન વંદી,

અણુ અણુ ઉર રહ્યાં આનંદી !

શ્રી શક્તિ ! પરચો પ્રત્યક્ષ બતાવતાં રે ! મારો.

જય જય જગદંબા જનજનની,

ધન્ય ! પુરી શિશુ વાંચ્યા મનની !

દર્શન દર્મ દીન બાળક ઉર અપનાવતાં રે ! મારો.

પંકજર્થુ જડ જીવન કાપો,
 ઓ દુર્ગા ! રસપ્રભુતા સ્થાપો !
 પ્રેમકૃપામૃત સેર પ્રીતે પીવરાવતાં રે ! મારો.

સંદેશ.

(સીતાજીના મહીનાની યાત્રા.)

૫

સજની ! પ્રિય પરિશ્રમ આજ, આટલો તો સહેજે,
વહાલમને સહિયર કાજ, સંદેશો કહેજે.

શશિલેખા સ્નેહ-ચુહાસ, અમીરસ શી ઝરતી,
મેદિની ઉરમાં ઉલ્લાસ, નવચેતન ભરતી.

મી ઠલ ડી મધુકણ-સેર, ફૂલ પુંજે ઉલરે,
ભૂતળપર શી પ્રભુ મ્હેર ! નેહુભરી નીતરે.

મધુકરમંડળ કલશોર, મંજુલ શો ગુંજે,
કોકિલ પંચમ સૂર-ઘોર, રસ-ઘેરી કુંજે.

નવ પુષ્પભરી શી ચુહાય, મધુવન કુંજગલી,
પ્રિય શીતળ વાયુ વાય, દહેરો રમ્ય ભલી.

કાલિંદી જળ-કલ્પોલ, લોલાંગે લસતી,
પ્રિય પ્રેમકૃપા તરબોળ, પોયણીઓ હસતી.

સૌભાગ્ય ચુહાગણ રેણુ શારદ શી નમતી,
મનમોહન શી મૃગ-નેણુ સખીઓ મનગમતી.

રસિકાઓ રસ રંગેલ કો ઠલરી ઘેલી,
ઉભી દર્શન દિયુક, છેલ ! અનુપમ અલબેલી !

વિજયાદશમી ઉલ્લાસ, સ્નેહભર્યા સાજે,
નવ નવરાત્રી અપવાસ, ઉદ્યાપન આજે.

એ અવસર મંગળ આજ, રસસરિતા રેલી,
દર્શ દર્શન ઉજવો, રાજ ! સ્નેહોત્સવ-હેલી.

પ્રિય પંકજપાદ અનુપ, પૂજ્ય પ્રભુ રસિયા !
રાસેશ્વર સ્નેહસ્વરૂપ, છો ઉરમાં વસીયા.

હવે શી વદીયે વધુ વાત, નોતમ નટવરજી,
સૌ સ્નેહીજન રગિયાત, તમ આવે, હરજી !

આનંદ ભરતી.

(ચૂલાપર હીંકરી રે કે, લટપટ બોલે, વ્હાવમછ !,—એ ચાલ.)

卐

પૂનમની ચાંદની રે કે, રંગભરી હાસે, સાહેલડી !
 પ્રાણુધેલાં પ્રેમી ચકોર, ઉરે ઉઘાસે, સાહેલડી !
 એવી નારા જીવનની રે કે, પૂનમ આજે, સાહેલડી !
 હેલે મારા હૈયાના દોર, સ્નેહ સુખસાજે, સાહેલડી !

ઘેરી રસધાર શી રે કે, ઉર તરબોળે, સાહેલડી !
 ઘેરાં અહગુંજન રસાળ, હૈયાં હિલોળે, સાહેલડી !
 ચંદનનો ચંદરવો રે કે, દિલ્લડાં રંગે, સાહેલડી !
 તાનભરી તારલીયા માળ તકતી અનંગે, સાહેલડી !

સાગર શો ઘૂઘવે રે કે, પ્રિય બાળ લાળી, સાહેલડી !
 તાનભર્યો નાચે તરંગ, ઉરને ઉછાળી, સાહેલડી !
 એવો મારો હૈયાનો રે કે, સાગર નાચે, સાહેલડી !
 પ્રાણુભર્યા ઉર્મિ અભંગ, રંગભર્યો રાચે, સાહેલડી !

કોડભરી કોકિલા રે કે, શી કલ બોલે, સાહેલડી !
 પ્રેમભરી પાતી શી પ્રીત ! સ્નેહરસ છોળે, સાહેલડી !
 અંતરની કોકિલા રે કે, એવી અલગેલી, સાહેલડી !
 જીવનનાં ગાતી શાં ગીત ! આજ પ્રેમધેલી, સાહેલડી !

રાજહંસ માનસી રે કે, ચરતા મોતી, સાહેલડી !
 પ્રેમકેરા પરખંદા સંત, પારખે જ્યોતિ, સાહેલડી !
 અંતરીયે રાજહંસ રે કે, એવા ચરે ચારે, સાહેલડી !
 ઉર ઉર ખીલે અનંત, ધન્ય ! જનમારે, સાહેલડી !

આએરા દિનની રે કે, આજ પીડ ભાગે, સાહેલડી !
 હેરે મારા જીવનનો અંદ, પ્રેમજ્યોત જાગે, સાહેલડી !
 મહેંક મહેંક મહેંકે શી રે કે, રસખસ ખાગે, સાહેલડી !
 જીવનની ખીલે વસંત, સ્નેહ સોહાગે ! સાહેલડી !

માનવને ઉર શી રે કે, આવે હેત ભરતી, સાહેલડી !
 જીવનના અંતર અંધાર, સ્નેહસેર સરતી, સાહેલડી !
 ચેતનની જ્યોત શી રે કે, હૈડાં હસાવે, સાહેલડી !
 સ્નેહધેલી સૃષ્ટિ અપાર, ફૂલી કુલાવે, સાહેલડી !

અઢગક શી ધારથી રે કે, મહેર વિભુ વરસે, સાહેલડી !
 આવોઆવોપી દ્યોઆનંદ શીદ મરે તરસે ? સાહેલડી !
 સ્નેહરસ સુરખી રે કે, ઉલટે ભાવે, સાહેલડી !
 ધન્ય ! આવા જીવનના સ્પંદ, કોકજ આવે, સાહેલડી !

આજ મારે લોચનીએ રે કે, સૌ દેવદેહી, સાહેલડી !
 કોઈ નથી દેખી લગાર, સર્જન સ્નેહી, સાહેલડી !
 ભાવભર્યું હૈયું શું રે કે, ઉંચેરું ઉડે, સાહેલડી !
 લીન પરિબ્રજે અપાર, પ્રેમમહીં ખૂડે, સાહેલડી !

જહાલાજના દેશમાં.

卐

હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું જહાલાજના દેશમાં.

હાંરે મારા જહાલાના આઘેરા ઘાટ છે,
 હાંરે ભાઈ, વગમાં તે સાયર સાત છે,
 હાંરે મારે જાવની એકલ વાટ છે,
 હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું

હાંરે આજ સાગરીયે જલમ જોર છે,
 હાંરે આજ અંતરીયે તાપ જોર છે,
 હાંરે મારે જહાલાજ કાળજની કોર છે,
 હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું

હાંરે ઘોર ગર્જતાં વાહળ શીર છે,
 હાંરે આજ થથરાટે ઉર અધીર છે,
 હાંરે મારે જહાલાજ સ્નેહશરીર છે,
 હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું

હાંરે આજ હોલે છે ડગમગ નાવડી,
 હાંરે આજ સાથે ન ભાઈ, જહેન, માવડી,
 હાંરે જરા જાળવજે જહેન ગણી ગાવડી,
 હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું

હાંરે આજ સુસવતા સાયર સૂર છે,
 હાંરે મારે જહાલાજ જીવનનૂર છે,
 હાંરે મારે જાવાનું એ તો જરૂર છે,
 હો માછીડા ! હોડી હંકાર, જાવું

રસગંગાને તીરે.

(ચાલો તો શીઘ્ર જઈએ રે, શ્રીમુખ સુંદર જોવાને,—એ ચાલ.)

૫

આવો તો બહાલમ ! જઈએ	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
રસરાસ મનોહર રમીયે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
ખીલી પૂનમ રઢિઆળી	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
ઘડી રમવા જોગ રૂપાળી	રાજ,	રસગંગાને તીરે.

અમૃત શાં વહેતાં ધીરે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
પોયણી હસતી તે નીરે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
કલ્લોલે કોકિલ કુંજે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
ફૂલી સુરભિ રસપુંજે	રાજ,	રસગંગાને તીરે.

ફૂલ ફાલે ઉપવન ખીલે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
સર્જન મુદવર્ષણ ઝીલે	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
વનલીલા જન મન મોહન	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
રસિયાશુ ! સ્નેહસુશોભાન	રાજ,	રસગંગાને તીરે.

શશીકાન્ત સુધાકણ દ્રવતો	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
રસરાજ અમીરસ સવતો	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
પંચમસૂર બંસી બજાયો	રાજ,	રસગંગાને તીરે,
પ્રિય ! સ્નેહ-મુધારસ પાચ્યો	રાજ,	રસગંગાને તીરે.

રસિકાઓ રંગભરી રસ-રાજ, રસગંગાને તીરે,
 સૌભાગ્ય સુહાગી મળી રસ-રાજ, રસગંગાને તીરે,
 રસ રેલંછેલ કરે રસ-રાજ, રસગંગાને તીરે,
 જનશુવન મોદ ભરે રસ-રાજ, રસગંગાને તીરે.

ફિક્કો ફરે.

(ગોવાળીયે ઘેઘાં ડાઘાં રે,—એ ચાલ.)

卐

ઉંચેરા આલકેરા આરે, હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.
હેયેલયાં શા શોક ભારે, હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

દેહે શી દીનતા ને ।મુખડે શી મ્લાનતા,
આંસુડાં કેમ બાપુ ! સારે ?

હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

કાળ જે છવાઈ કાળકાળી શી વાદળી,
કરમાયો આમ કાં દીદારે ?

હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

આછી આછી હરે આજ ખેદભરી મીટડી,
પાવલીયા કેમ ધીરે ધારે ?

હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

પ્રેમની પ્રચંડ પીડ ત્યાંચે શું પીડતી,—
દેવકેરા દિવ્ય દરબારે ?

હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

‘ સ્હેવું ને સ્હેવું ’ લખ્યું સ્નેહીના લલાટમાં,
જ્યોતો ન શોકસિંધુ ખારે;

હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

સુખડાં ને દુઃખડાંની ફરવી છે છાંયડી,-
 સરખા ગયા છે દિન ક્યારે ?
 હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે

ઉંચેરા આલકેરા આરે, હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે
 હૈયે ભર્યા શા શોક ભારે, હો ઇંદુરાજ ! ફિક્કો ફરે રે.

વર્ષાની વીજળીને.

(બહેલા આવજો, હો લાલ !,—ચાલ.)

卐

બહાલી ! બહાલભરી પ્રિય વીજળી અમ ઘેર આવજો, સજની !
 હૃદય હરખાવજો, સજની !
 ચપળા ! ધીરી ધીરી તુજ તેજતતિ અમકાવજો, સજની !
 તિમિર શમાવજો, સજની !

(સાખી) કડકડ કડકડ કડકડે, મેઘ નલે ધનધોર;
 ચારુ ચંદ્ર વિષ્ણુ તરફડે ચપળા ! પ્રાણચકોર.

એવાં એકલ સર્વ ઉરોમાં સુદ બહલાવજો, સજની !
 વ્યથા વિસરાવજો, સજની !
 પ્રેરી પ્રેમકૃપામૃત પામર પીડ પતાવજો, સજની !
 દયા દિલ લાવજો, સજની !

(સાખી) પ્રકટ પીંછ મનહર કરે, નૃત્ય કળાયલ ઝોર;
 પ્રેરે વૃશ્ચિક વેદના અંતર ઉર અધોર !

રસિયણ ! એવાં શુષ્ક જીવનમાં રસ ઉભરાવજો, સજની !
 ઉમંગ જમાવજો, સજની !
 પાવન પુણ્યભરી પ્રિય ! પ્રેમપ્રભા પ્રકટાવજો, સજની !
 હસીને હસાવજો, સજની !

(સાખી) કુંજે કોકિલ કામિની મદકલ કૂજનનાદ;
 આરતહીણ આ રતમહીં વેરે ઉર વિખવાદ !

સ્નેહલ શાંતિ સુધારસ એ ઉરપર વરસાવને, સજની !
 અણુ અણુ ભાવને, સજની !
 નિર્મળ કંચન શાં રસિયાં એ દિલ હુલાવને, સજની !
 ફરીથી હુલાવને, સજની !

(સાખી) દશદિશ કાળ કરાળ શાં ગાઢ તિમિર પથરાય;
 જગજન કોમળ કાળજી, એટલ અતિ ગભરાય !

એવે સ્નેહસખિ ! તુજ ચેતન જ્યોત જગાવને, સજની !
 સુપંથ બતાવને, સજની !
 ભોળાં કૈંક નિરાશ નિરાશ્રિત ઉર બચાવને, સજની !
 પ્રકુલ બનાવને, સજની !

(સાખી) ભોગવ સ્નેહસખિ ! સુખે સજલ જલદ સહવાસ;
 સુખમાં પણ નવ ભૂલને, દુખીયાં દિલ નિરાશ !

ખેડેની ! જીવન સર્વ પરાર્થ કરી તું દીપાવને, સજની !
 સુખત સુહાવને, સજની !
 બહાલી ! બહાલભરી પ્રિય વીજળી અમ ઘેર આવને, સજની !
 હૃદય હરખાવને, સજની !

એ દિનનાં સ્મરણો.

(શેરીયો વળાવી સજ કરું,—એ ચાલ.)

૫

એ દિનનાં સ્મરણો તને, સખિ ! સાંભરે કે ?
વનમાળી હતા પ્રિય પાસ,
મને નવ વિસરે રે.

સૌ ગોકુળ ગામ ગોવાળણી, સખિ ! સાંભરે કે ?
રમી રંગભર્યો રસ-રાસ;
મને નવ વિસરે રે.

અતિ શાંત રેવાળનો કાંઠો, સખિ ! સાંભરે કે ?
આછાં આછાં વહે મૃદુ નીર;
મને નવ વિસરે રે.

અમી રેલતી શી પ્રિય ચંદ્રિકા, સખિ ! સાંભરે કે ?
પ્રિય શીતલ વાતો સમીર;
મને નવ વિસરે રે.

એ સમયે ફૂલ ફૂલડે, સખિ ! સાંભરે કે ?
ભરી વેણી મનોમુદ્ધ માવ !
મને નવ વિસરે રે.

‘આવો, કર્ણમહીં કહું વાતડી,’ સખિ ! સાંભરે કે ?
કહી દીધ કૃપામૃત ઢાવ;
મને નવ વિસરે રે.

શુભ સોજ કળાયલ શોભતો, સખિ ! સાંભરે કે ?
રસ-ચાંદલીયો ભૂમિભાલ;

મને નવ વિસરે રે.

પ્રિય પંચમસૂર રસ રેલતી, સખિ ! સાંભરે કે ?
ઠંડાલે વાઈ મુવેણુ રસાળ;

મને નવ વિસરે રે.

ખીલી શારદ રેણુ સોહામણી, સખિ ! સાંભરે કે ?
હસે સર્જન રનેહ-સોહાગ;

મને નવ વિસરે રે.

સૌ સહિયર સાથ ટોળે મળ્યો, સખિ ! સાંભરે કે ?
કૂદ્યો કાદ્યો શો જીવન-ખાગ;

મને નવ વિસરે રે.

તે દિન મહી વેચવા જતાં, સખિ ! સાંભરે કે ?
આવી દાણી ઉભા મજરાજ;

મને નવ વિસરે રે ?

મુજ પાલવડો પકડી કહે, સખિ ! સાંભરે કે ?
'અલખેલી ! ઉભાં રહો આજ !'

મને નવ વિસરે રે.

લીલમ લીલી લીલોતરી, સખિ ! સાંભરે કે ?
મનમોહન શોભન વ્યોમ;

મને નવ વિસરે રે.

મનમીડી સુધારસ ગોઠડી, સખિ ! સાંભરે કે ?
કરી કુંજગલી રસ-ભોમ;

મને નવ વિસરે રે

પરિપૂર્ણ પ્રકુલિત પોયણી, સખિ ! સાંભરે કે ?
પીતી પ્રેમ પીયૂષનું પાન;

મને નવ વિસરે રે.

નીરખી રસિયા રસરાજને, સખિ ! સાંભરે કે ?
કીધું આપણેયે રસસ્નાન;

મને નવ વિસરે રે.

પિયુ પ્રાણ હવે નમેરા થયા, સખિ ! સાંભરે કે ?
પ્રીત ત્યાગી ગયા રસ-છેલ;

મને નવ વિસરે રે.

હવે એકલડાં ઝૂરવાં રહ્યાં, સખિ ! સાંભરે કે ?
પાણી-પત્રિકાનાય ન મેળ !

મને નવ વિસરે રે.

હૈયાના તાપ.

(સ્નેહીનાં સોણલાં આવે, સાહેવડી !,—એ ચાલ.)

卐

હૈયાના તાપને શમાવો, બહાલમજી !
 અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા;
 દેહકેરા હાંડને ભૂલાવો, બહાલમજી !
 જીવન ઝગારો સ્નેહ-જ્યોતિ નર્યા.

(સાખી) સાથી વિણ તન તરફડે, એકલ ભવનિધિ રાન;
 સર્વ સ્થળે સૂનકાર હા !
 ઘોર ભાસતું અનંત શું સ્મશાન, રે બહાલમજી !
 અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા.

(સાખી) ઓ ડૂબી ! ઓ ડૂબશે ! ક્ષણ ક્ષણ એમ જણાય;
 ડગમગતી મુજ નાવડી,
 એને જાળવે હવે કે આવી રહાય, રે બહાલમજી !
 અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા.

(સાખી) કાળ કરાળ વિશાળ છે, દુઃખ વાદળદળ રેણુ;
 દર્શન ઘો દિલ તલસતું,
 પૂજ્ય પ્રિય ! હે પુનિત પદ્મનેણુ, રે બહાલમજી !
 અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા,

(સાખી) દશદિશ જીવન જ્યેષ્ઠમાં, ઘાઠ તિમિરના વ્યાપ;
અ પીં અં ત ર-આં ખ ડી,
હવે વેડફે વિભુજી ! ઉર તાપ, રે બહાલમજી !
અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા.

(સાખી) તેજસ્વરૂપ કૃપાનિધિ, કરુણાકર પરરૂપ;
રસધારા રેલો હવે,
પ્રાણપ્રિય પ્રેમમૂર્તિ જો અનુપ, રે બહાલમજી !
અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા.

(સાખી) ઝેરભર્યા ઉરપાત્રમાં, સિંચી અમૃતસાર;
દી પ ક રૂ પ ઉ જાળ જો,
પ્રિય ! તારજો અનંત પંથ પાર, રે બહાલમજી !
અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા.

હૈયાના તાપને શમાવો, બહાલમજી !
અંતર અઘોર કાળ-કાળજી ભર્યા;
દેહકેરા દંડને ભૂલાવો, બહાલમજી !
જીવન ઝગારો ક્ષેત્ર-જ્યોતિ નર્યા.

નિમંત્રણ.

(ગરબે રમવાને ગોરી નિસર્થા રે લોલ, —એ ચાલ.)

ગરબે રમવાને જહેની ! આવજો રે લોલ,
ઉરમાં ભરેલ છે ઉલ્લાસ રાસ ખેલવા રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) કોટીકળા શશિયર ધશે સ્મિતભર વસ્તુભત;
રસસુંદર શોભાભરી, શરદપૂનમની રાત !

ભવ્ય શી ઘડી છે રળિયામણી રે લોલ,
કુંડળે ફરીને સખી સાથ ખેલ ખેલશું રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) કુસુમિત વન ઉપવન ધયાં, વાંતો ધીર સમીર;
પોચાણી પ્રેમથી ખીલતી સ્વચ્છ સરોવર નીર !

ચાંદની ખીલે છે ચારુ કુંજમાં રે લોલ,
રંગમાં રમીશું રસરાસ રસિકા મળી રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) ગોસ્તનીનાં લૂમખાં લવ્યાં નવપદ્મવ રસકુંજ;
લીલી વેલ લવિંગની, એલચી શી સુખપુંજ !

પારિભત પુષ્પ મહેંક મહેંકતાં રે લોલ,
સ્નેહના સોહાગ રમ્ય રેણુ શી સોહામણી રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) મૃગમદ અંજન નેત્રમાં, કેસર પીયળ લલાટ;
કુંકુમ ચંદ્રક મધ્યમાં, શોભે સુંદર ઘાટ !

કંકણો સૌભાગ્યનાં કરે ધર્યા રે લોલ,
હુમ હુમે શી ધૂધરીની ગુંફ ગોફણીતણી રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) વિધવિધ શણગારો સજ્જ સ્નેહલ સહિયરવૃંદ;
કોડલરી કલ્લોલશું, માણશું પરમાનંદ !

પોપટી સુહાય કાય ચુંદડી રે લોલ,
ઉરમાહિ મોતીડાંની માળ શી મનોહરી રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) ઉજ્જવળ ચાંદની હ્રદ શી ! ઉજ્જવળ ઝાંઝર રૂપ;
ઉજ્જવળ ફૂલગજરો રૂડો, ઉજ્જવળ અંગ અનુપ !

ઉજ્જાં ગુંથીને ફૂલ વેણીમાં રે લોલ,
શોભના ફૂલશું રસગાન કોકિલાસ્વરી રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

(સાખી) સુખસાગર શાંતિભર્યા સખીમંડળની પાસ;
સ્નેહ સુધારસ રેલશું, રંગભર્યો રમી રાસ !

ધન્ય ! પ્રેમ પીશું સખીઓ બધી રે લોલ,
પ્રીતથી પીવાડી પ્રિય પાન પ્રેમ પુણ્યનું રે લોલ,
આવજો, સખીરી ! ફૂલવાડીયે રે લોલ.

અખોલા.

(આજની ઘડી રળિયામણી,—એ ચાલ.)

૬

આવા અખોલા ન લીજીયે,
 હારે બહાલા ! એમાં તે ફસણાં શાં કીજીયે હો જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! મહીલાનાં શાં મહામૂલ છે ?
 હારે બહાલા ! અર્ધા જ્યાં જીવનસાર, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! આવજો અમારે ઘેર પ્રીતથી,
 હારે બહાલા ! લાવજો સખાનો સર્વ સાથ, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! માળજી આપીશ મનમાનતાં,
 હારે બહાલા ! ગોરસની રેલું રેલછેલ, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! ભોજનજમાડું ભાતભાતનાં,
 હારે બહાલા ! મહીલાં ખીવાડું પ્રાણપૂર, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! ઘોળું સુકેસર ચંદનો,
 હારે બહાલા ! ફેડું સુધારસ સાજ, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! ફૂલડે ગિજાવું રંગબાજો,
 હારે બહાલા ! પાવલીયા પૂજું પ્રેમગંગ, રાજ ! જી રે. આવા.
 હારે બહાલા ! મંદિર પધારો માવ મીઠુડા,
 હારે બહાલા ! ધોગલીયાં ખોસીશ, છેલ રાજ ! જી રે. આવા.

પ્રભુ-ભક્તિ.

(શીખ સામુશ દે છે રે, વડુશ રહો ઢંગે,—એ ચાલ.)

卐

સખિ ! જાણજે આ છે રે, બ્રમેલરી મિથ્યા મતિ,
થાતું ધાર્યું ધણીનું રે, નથી ખીજ કાંઈ ગતિ;
વ સે સ ચ રા ચ ર માં રે, સ્વ યં ભૂ વિ શ્વ પ તિ,
પ્રભુ પ્રાણ શા ભક્તને રે, ન આવે આંચ રતી;

(સાખી) ઘટઘટમાં વ્યાપી રહ્યો વિશ્વવિષે વિભુરાજ;
એ પ્રેરે જનમાત્રને કરવા જીવન કાજ !

ઉર ઇચ્છા જો એની રે, ન તૃણ પણ હાલે કહીં,
બને જળજળમાં સ્થળ રે, મળે સ્થળ જળમાં જઈ;
પળમાંહી જે સરજે રે, હણે પળમાંહી અતિ,
પાર પામવા એનો રે, મથે જન જોગી જતિ;

(સાખી) અચલિત ઉર ભક્તિભર્યા ગૌરવવન્ત અનુપ,—
પદપંકજ એ સેવતા, મુનિજન મન તદ્દુપ !

‘ સદા ચિંતયે ચિત્તથી રે, ઉપાસે ધ્યાન ધરી,
એવા ભક્ત જનોની રે, ખૂશાલી મુજને વરી; ’
ભૂલો કેમ આ વચનો રે, વિભુવર વાણી રૂડી,
રાખો શ્રદ્ધા અવિચળ રે, ત્યજી મતિ સર્વ કુડી;

(સાખી) ‘ભવસિંધુ જોલે ચઢયો, દશદિશ સૌ વિકરાળ;
એકલ જીવન-પંથમાં, ઉછળે એ ગિરિમાળ !

ઓ, ઓ ડૂળી, ઓ ડૂમશે રે, ભયંકર ભરતીમહી,
 એવી જીવન-નાવડી રે, તરાવે તરૈયા થઈ !
 મૂકો, મૂકોની મિથ્યા રે, મહામોહ, મનેહસખિ !
 ભલે તરતી આ નાવડી રે, હવે નિભુ ચરણે સખિ !

(સાખી) આ સર્જન સોહાગનો, સર્જક દીનદયાળ;
 જાળવતો જીવ માત્રને સરખાં સો ગણી જાળ !

એનો મહિમા અલૌકિક રે, ‘અનંત’ ‘અગાધ’ કથી,-
 પામે મુક્તિને માનવ રે, વિભુ ‘નેતિ’ ‘નેતિ’ વહી !
 મનમોહન માધવ રે, સુપંકજ-પાદ મળે,
 ઉઠો, ઉઠો, ઓ જહેની રે, બધા તનુ તાપ ટળે !

રંગપંચમી.

(લક્ષ્મણ, લક્ષ્મણ, બાંધવા રે મેરી કાણે રે લખીયા, —એ ચાલ.)

૫

સ્નેહસખિ ! રસશ્રેણના રે, રંગધેલી રસીલી,
આજ ખીલી રંગપંચમી રે, બેની છેલછખીલી;
રંગભરી રસરાણીયો રે, ઉરમાં અનુરાગી,
કોડભરી શી કલ્લોલલી રે, સખિ ! સ્નેહસોહાગી.

કુંકુમ કેસર ચાંદનો રે, લોગ્યાં કંચન-ચાળે,
અગર અખીલ ગુલાલને રે, ભરી મુઠી ઉઘળે;
કસ્તુરી કાળજી અંબનો રે, લેળી કપૂર ખરાસે,
આંખડલી અલખેલડી રે, આંબે આજ ઉલ્લાસે.

મંગળ કંચન-કંકણો રે, કરમાંહી સુહાગે,
ચારુ ધરી રસ-ચુંદડી રે, મૂકી મેંદીને પાયે;
વેણી ભરી ફૂલ ફૂલડે રે, મહેકે તેલ કુલેલે,
ચાંદન ઉરરસ શોભતી રે, રસખેલ શી ખેલે !

હુમહુમ નૂપુર દૂધરી રે, ઘેરી ઘેરી શી વાગે,
ગોફણી ગુંદ શી ગુંજતી રે, ધમકાર સોહાગે;
ઝાલ અયુક્તા વિંધુવા રે, ચારુ ચાંદલો લાલે,
મોતન-સેર સોહામણી રે, કંઠમાંહે શી હાલે !

કેસૂડી-જળ પિયકારીઓ રે, તાકી તાકી નવેલી,
 'સરસર' શેઠ શી મારતી રે, સખીને અલગેલી !
 કાગણ કાગ સોહાગથી રે, ફૂલ ફાલ ફૂલેલી,
 'હોહો!' હસી મુખહાસ્યથી રે, નાચતી રસધેલી !

મુદમય શી મદ્યેલડી રે, મુખ તાંબુલ ચાવે,
 કોયલ શી કિલકારતી રે, નેહ નેત્ર નચાવે;
 મધમધતી મધુમાધવી રે, રસરાખડી ધારી,
 ચેતન-રેલ શી રેલતી રે, મનમોહના નારી !

સ્નેહભરી રસશોભના રે, પિયુ પ્રેમ વસંતે,
 હોળે અખંડ વસંતિકા રે, તુજ જીવન પંથે !
 રસફૂલ ફાલથી ફાલળે રે, તુજ જીવન-વેલી,
 આશિષ એ હોળે ઉરની રે, સખીરી, રસધેલી !

આવળે, મારે છેતર.

૫

તું આવળે મારે છેતર રે, ઓ કરહણીયા !

પાપડી વંત્યાકતું બિધિયું બાકહું,
માંચ નાંછી મઠ ચોળી;

એંએ તુવેરનીમાં મેહુ મેળવહું,

લાગહે નધ તને મોળી રે, ઓ કરહણીયા !

બાળુડાં રાંચણાં ને કેરીની હાખો,

આઝાં ઝંઝેડહું બોરાં,-

લીલા તે છંમ મારા છેતરને શેડે,

દૂટાં તે ચરહે ઢોરાં રે, ઓ કરહણીયા !

કેઠાની ચટણી ને ઓળાના પોપટા,

ઘઉંનો પુંક અલ્યા પાડી,-

ખોખલે ખોખલે ખાતે ખવાડેહ,

હારી છે છેતીવાડી રે, ઓ કરહણીયા !

મેથીની લાણનાં બખરાં શાં ઢેખરાં,

હાથે છે મેહુ ને મૂળો;

આજનો દિ અલ્યા આવળે અચૂકથી,

નેહાળમાં મેલળે પૂજો રે, ઓ કરહણીયા !

હમડાની ડાળીયે હેતેથી હેંચહું

હો કોઈ મળહું ભેળાં;

મલક મલકની મોળે ઉડાવહું,

જેજે, ના ચૂકતો વેળા રે, ઓ કરહણીયા !

ઢેલેરાં વળજે.

(આધરજી ! સદૈશ કહેજો સ્વામી, — એ ચાલ.)

卐

ઢેલેરાં વળજે ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

એકલ છે અમ જીવન-વનગી આશ જો !

સ્નેહ-વિજેગો સહેવા બહાવાં ! કરમા,

શીઘ્ર પુરો કરજો તમ પથ પ્રવાસ જો !

ઢેલેરાં વળજે ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

કોમળ કૂલતંતુ શાં સ્નેહી જી છે, —

ક્ષણમાંહે કરમાતાં એ સુકુમાર જો !

નિર્ગમશુ આશાભર જીવન શુષ્ક આ,

અંતરીયે અનુભવતાં અનલ અપાર જો !

ઢેલેરાં વળજે ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

જડ ચેતન સૌમાયે સ્નેહી લેદ છે,

સ્નેહીજન સૌ સ્નેહલ ઉરના પ્રાણ જો !

પદ્મિની પ્રેમ પ્રમુદિત પૂર્ણ પ્રકુલ્લતી,

નીરખી બહાવાં ! સ્નેહભર્યા ભૃગુભાણ જો !

ઢેલેરાં વળજે ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

પોયણીઓ હસતી શી શશિચર દર્શને,

પ્રેમકૃપામૃત પીતાં સ્નેહી ચક્રોર જો !

વારિદ ગર્જનનાદ સુણીને સ્નેહીઓ,

નૃત્ય કળાયલ કરતા કુંજે મોર જો !

ઢેલેરાં વળજે ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

મૃગ માયા મય માનવ જીવન-પંથમાં,
તમ દર્શનની વેળ અમૂલ્ય મનાય જો !
સ્નેહ સુધારમ સંચિત સજ્જન સ્નેહીઓ,
ધન્ય જીવનપણ તમ સહવાસે જાય જો !

ઝહેલેરાં વળજો ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

ઝહેલાં, ઝહેલાં, વળજો બહાવવિલાસીઓ,
જયમંગળ જ્યોતિ શાં પાવનરૂપ જો !
સ્નેહભીની આંખડલી હસશે હેતથી,
પુનઃ થતાં પ્રિય દર્શન પ્રેમસ્વરૂપ જો !

ઝહેલેરાં વળજો ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

સ્નેહીજન સૌભાગ્ય-સમુચ્ચય સ્નેહીડાં !
સહવાસે રસિયાઓ રસ-રળિયાત જો !
દુર્લભ જગમાં સ્નેહીજન સંયોગ છે,
ગુણગણ ગૌરવ ઘેરી સ્નેહભિરાત જો !

ઝહેલેરાં વળજો ઓ શોભન સ્નેહીડાં !

વસમી વેળાયે.

(કામળુ દીસે છે અલભેલા ! તારી આંખમાં રે, —એ યાત્ર.)

બહાલા ! વસમી એ વેળાયે બહેલા આવજો રે !
દયા દિલ લાવજો રે !

ધોમધખી ધરણી ધગધગતી,
ચોદશ જ્વાળ શિશુ દિલ દમતી;
રસિયાજી ! રસ રેલ તદા રેલાવજો રે ! બહાલા !

વનવગડા સૂનકાર સતાવે,
હિંસક બલમ જોર બતાવે;
બહાલમ ! તવ શિશુશિર વરહસ્ત સુહાવજો રે ! બહાલા !

મૃગમાયામય મારગ ભમતાં,
આથમતે ઉર જીવન નમતાં;
મનમોહન ! શીતલ શશીમુખ બતાવજો રે ! બહાલા !

દુઃખદળ વાદળ-દોર ધવાતાં,
અંતર ઘોર તિમિર છવાતાં;
પંકજપાદ પ્રભા પ્રભુજી ! પ્રકટાવજો રે ! બહાલા !

જીવનનાં જડ જંજીર ડંખે,
દર્દભર્યું દિલ દર્શન અંખે;
દિવ્ય દિદાર દયામય ! તવ દર્શાવજો રે ! બહાલા !

અંતિમ આશલરી મુજ હોડી,
ડગમગતી ફૂળવા જવ છોડી;
નિર્ભય નેહલ નેનથી નાથ ! નચાવજો રે ! બહાલા !

જનમન માયા-મોહ વછોડી;
ચંચળ ચિત્ત તમ ચરણે જોડી,-
અલખેલા ! અણુસમજીને અપનાવજો રે ! બહાલા !

જય જય.

(વરઘોડો, વરઘોડો, બહાલમનો વરઘોડો રે,—એ ચાલ.)

卐

જય બોલો, જય બોલો, રસિકડાં ! જય બોલો રે.
જય બોલો, જય બોલો, વિદાયની જય બોલો રે.

જીવનના જેરી ડંખ કડવી એ કાલના,
બહાલાં ! બધાય આજ ભૂલો;
રસિકડાં ! જય બોલો રે.

હસતે એ મુખ બહાલાં ! ' જયજય ' ઉચારો આજ,
અંતર ઉમંગે કલ્લોલો;
રસિકડાં ! જય બોલો રે.

ચેતન ઉદ્ધાસ રંગ-સાગર ડિલોળે આજ,
છલકે છે સ્નેહકેરી છોળો;
રસિકડાં ! જય બોલો રે.

હૈયાના હેતભરી બહાલાં ! વિદાય લ્યો,
આજે હસાવી હસી લ્યો;
રસિકડાં ! જય બોલો રે.

જીવન-પારાગ રેણુ, લુટો લુટાવો આજ,
બહાલાં ! અમીરસ ઢોળો;
રસિકડાં ! જય બોલો રે.

મંગળ વસંત આજ, મંગળ અનંત આજ,
મંગળ વિદાયશબ્દ બોલો;
રસિકડાં! જય બોલો રે.

જય બોલો, જય બોલો, રસિકડાં! જય બોલો રે.
જય બોલો, જય બોલો, વિદાયની જય બોલો રે.

સૂચી.

(પહેલી લીટીઓની.)

લીટી.	પૃષ્ઠ.
અધિનાશી ! આપો એ અંતર-આંખડી !	... ૩૮
આધા રહેની આજ, અલમેલા રાજજી !	... ૨૫
આવા અમોલા ન લીજીએ.	... ૮૬
આવો, આવોની, રંગધેલાં રસિકડાં !	... ૧
આવો તો વ્હાલમ ! જઈએ રાજ, રસગંગાને તીરે.	... ૭૩
એ દિનનાં સ્મરણો તને, સખિ ! સાંભરે કે ?	... ૭૬
ઉંચા આવાસ અલમેલડા ને.	... ૩૩
ઉંચી ચઢું ને હેડે ઉતરું રે.	... ૧૫
ઉંચેરા આભરેરા આરે, હો ઈંદુરાજ ! દિક્કો કરે રે.	... ૭૫
કે ચોકમાં ચંદન ચાંદની રેલતી રે.	... ૧૦
કે બહેનને વ્હાલી સોહાગણ સાસરી રે.	... ૩૫
ગરબે રમવાને બહેની ! આવજો રે લેલ.	... ૮૪
ગરબે રમવાને સખિ ! આવજો રે લોલ.	... ૪૦
ચોકમાં ખીલે છે ચાંચ ચાંદનીને રેલતો.	... ૫૨
જય બોલો, જય બોલો, રસિકડાં ! જય બોલો રે.	... ૬૬
જો સખિ ! જો ઋતુ આવતી રે.	... ૫૫
મૂરે સ્નેહ-વિન્નેગણ ગોપિકા રે.	... ૪૯
તું આવજો મારે હેતર રે, ઝા કરહણીયા !	... ૯૧
દૂધની મહુકી ભરી વેચવાને ચાલીઓ.	... ૮
ધીરી મધુર વેણ વાગે, સાહેલડી !	... ૬૦
નાવ ડોલે, નાવ ડોલે, સમુદર નાવ ડોલે રે.	... ૫૯
પૂનમની ચાંદની રે કે, રંગભરી હાસે, સાહેલડી !	... ૭૦
મનમોહન સ્નેહસ્વરૂપ જનમન વસીયાં રે.	... ૬૨

માનસસરના ઓ રસજીવી હંસલા ! ...	૬૪
મારો મજરો લ્યો, મહામાયા, ઓ મનભાવતાં રે. ...	૬૬
મહોર્યો પૂનમ રસઆંદલો, રંગરસિયાજી ! ...	૨૩
રસ પી લ્યો, રસ પી લ્યો, રસિકડાં ! રસ પી લ્યો રે. ...	૩૧
રસિયજી રંગભરી રસવાદળી ! રસ રેલાવજો, રસિકા ! ...	૪૭
રંગે રમે રસરાસ, રંગધેલી રંગે રમે રે ! ...	૬
વેણુ વાગી મનભાવની. ...	૫૪
જ્ઞાલા ! વસમી એ વેળાયે જ્ઞેલા આવજો રે ! ...	૯૪
જ્ઞાલા ! વાયદા સર્વ ગયા વહી રે. ...	૨૮
જ્ઞાલા ! સાંભળજો એક બોલ, જ્ઞેનડી કાજો રે. ...	૨૧
જ્ઞાલી ! જ્ઞાલભરી પ્રિય વીજળી અમઘેર આવજો, સજની ! ...	૭૭
જ્ઞાલાં ! ખીલે રસવાડીયો. ...	૩
જ્ઞાલાં ! સુંદર સ્નેહ-સોહાગિયાં, રંગરસિયાં રે. ...	૪૫
જ્ઞેલેરાં બળજો ઓ શોભન સ્નેહીડાં ! ...	૯૨
શાં કરીયે સન્માન ! તમારાં શાં કરીયે સન્માન ! ...	૨૬
સખિ ! જાણજો આ છે રે, જામેભરી મિથ્યા મતિ. ...	૮૭
સજની ! પ્રિય પરિશ્રમ આજ, આટલો તો સહેજો. ...	૬૮
સજની ! સર્જનનો મૌભાગ્ય-સમુચ્ચય શો જગે રે. ...	૪૩
સ્નેહસખિ ! રસશોભના રે, રંગધેલી રસીલી. ...	૮૯
સ્મિતભર સ્નેહસખી શી સ્વર્ગસદનથી ઉતરી, હો જ્ઞેન ! ...	૧૩
હું વાલ કહું ઉભાં રહોની, અલખેલડી ! ...	૧૯
હો માઝીડા ! હોડી કંકાર, જાવું જ્ઞાલાજીના દેશમાં. ...	૭૨
લ્યાના તાપને શમાવો, જ્ઞાલમજી ! ...	૮૨

卐

卐 卐

આ પુસ્તક

કર્તા

પાસેથી

લાદપીપળી

ઉમરેઠ

અથવા

સખજજી

કર્તા

બોરસદ

ઐ

શરનામેથી

મળશે.

卐 卐

卐

